

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXV.

Celovec, petek, 6. februar 1970

Štev. 5 (1439)

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem k volitvam 1970

Trikrat bomo letos pozvani na volitve:

- 22. februarja bomo volili deželni zbor;
- 1. marca bodo državnozbornske volitve;
- 26. aprila bo glasovanje o bodočih zastopstvih v občinah.

Pri občinskih volitvah gre za specifične krajevne probleme in slehernemu občanu poznane osebnosti, vsled česar morejo o teh volitvah odločati le krajevni funkcionarji v sodelovanju z občani samimi.

Glede sodelovanja pri deželno- in državnozbornskih volitvah pa sta Nadzorni in Upravni

odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem na svojih skupnih sejah dne 11. novembra in dne 9. januarja 1970 po temeljiti presoji narodno-političnega razvoja naše narodnostne skupnosti v prefekli zakonodajni dobi in trenutnega narodnega in splošnega političnega stanja soglasno sklenila

poziv slovenskim volivcem na Koroškem naj pri deželnozbornskih volitvah dne 22. februarja in pri državnozbornskih volitvah dne 1. marca glasujejo za

Odkar pa je prevzel to pristojnost v svoje roke zvezni kancler sam, se kljub slovesnim obljubam ni zgodilo ničesar več in je bil v zadnjih petih letih le en sam kontaktni razgovor, na katerem je bila iznešena nesprijemljiva zamisel, da naj bi posamezne občine same potom glasovanja odločale o reševanju ali nereševanju določil člena 7 državne pogodbe. Na prošnje po nadaljevanju kontaktnih razgovorov pa niti odgovora nismo prejeli.

Pa tudi v deželi ÖVP za naše težnje ni pokazala zanimanja in še manj razumevanja; nasprotno je njen tisk, kadar je le mogel, zavzel stališče proti naši narodnostni skupnosti. To tudi ni čudno, če vemo, da so bili izvedenci za slovensko manjšino v deželnem odboru ÖVP po vrsti Albin Petschnig, nato dr. Hans Steinacher, za njim predsednik „vindišarjev“ dr. Valentin Einspieler in danes dr. Wolfgang Mayrhofer.

Kdor iskreno in pošteno ocenjuje razvoj, tudi danes ne more trdit, da se je stališče ÖVP do našega ljudstva spremenilo.

Nasprotno imamo danes opraviti z združeno desnico, ker je, kakor znano, FPÖ sklenila, da bo po volitvah podpirala edinole ÖVP. Podpora ÖVP torej pomeni hkrati podporo FPÖ, to pa je podpora tistim, ki na Koroškem vedno spel rovarijo proti pomiritvi v deželi.

Ob teh ugotovitvah in še posebej ob dejstvu, da je Socialistična stranka Avstrije zagotovila, da bo v nadaljevanju svoje pomirjevalne politike izpolnjevala obveznosti do manjšine, ter je postavila na svojo listo za deželni zbor tudi zvezne člane naše narodnostne skupnosti in to ne le na brezizgledna mesta, smo v trdnem zupanju v zrelost našega človeka prepričani, da bo pretežna večina slovenskih volivcev sledila našemu pozivu ter pri deželnozbornskih in pri državnozbornskih volitvah glasovala za

Socialistično stranko Avstrije — SPÖ

Socialistična stranka pozdravlja podporo ZSO

Na sporočilo ZSO, da bo pozvala slovenske volivce na Koroškem, naj pri deželnozbornskih in državnozbornskih volitvah glasujejo za Socialistično stranko Avstrije, je deželno vodstvo SPÖ naslovlilo na Zvezo slovenskih organizacij na Koroškem pismo, v katerem med drugim pravi:

„Z velikim zadovoljstvom smo vzeli na znanje, da je Zveza slovenskih organizacij na Koroškem soglasno sklenila pozvati koroške Slovence, naj pri deželnozbornskih volitvah 22. februarja in pri državnozbornskih volitvah 1. marca glasujejo za Socialistično stranko Avstrije. To dejstvo ocenjujemo kot dokaz zaupanja za politiko naše stranke, pa tudi kot priznanje za naša učinkovita prizadevanja v tej deželi, da izvajamo resnično in priznano pomirjevalno politiko.“

Ob tej priložnosti naj bo z naše strani zagotovljeno, da se bomo kot stranka tudi v bodoče prizadevali za nadaljevanje naše dosledne politike, pri čemer naj bo v to politiko vključeno tudi dejstvo, da bomo izpolnjevali nam naložene obveznosti do manjšine.“

Socialistično stranko Avstrije

Zvesti tradiciji tesnega sodelovanja z delovnimi množicami in v smislu svoje narodno-politične koncepcije, da se kot narodnostna skupnost ne smemo izločevati iz splošnega družbenega dogajanja v deželi in državi, marveč moramo zavestno sodelovati pri oblikovanju politične volje, ne smemo stati ob strani. Zlasti tokrat ne, ko gre za življenjske odločitve glede bodočega razvoja avstrijske družbe in zagotovitve socialnega ter gospodarskega napredka tudi malega delovnega človeka v industrijski družbi novega desetletja.

Po napovedih gospodarskih strokovnjakov se bo kmečko-gospodarska struktura že v prihodnjih letih tako spremenila, da bo ostala samostojna le še vsaka tretja kmetija. Vsi drugi si bodo morali poiskati drugo eksistenco, to se pravi v naši stvarnosti, da se bodo morali zaposliti in ne bodo več samostojni. Če torej ne bomo zaiti v nevaren socialni geto, se moramo v tej perspektivi le še bolj povezati s širokimi plastmi avstrijskega delovnega prebivalstva, s katerim nas že danes vežejo podobni pogledi na svet in življenje in zlasti sorodni gospodarski in socialni interesi, kakor pridejo do izraza

tudi v novem, modernem ter v bodočnost usmerjenem gospodarskem in socialnem programu Socialistične stranke Avstrije.

Na drugi strani pa je Avstrijska ljudska stranka (ÖVP), stranka gospodarsko močnih industrialcev, veleposesnikov in trgovcev ter razumljivo v prvi vrsti tem služi tudi njena gospodarska politika. Toda ne samo na gospodarskem področju koroški Slovenci z ÖVP ne moremo najti skupnega jezika; izkušnje zadnjih petih let so pokazale, da ÖVP tudi drugače nima nobenega razumevanja za življenjske težnje našega ljudstva.

Kar je bilo namreč do sedaj storjenega pozitivnega v korist naše slovenske narodnostne skupnosti — ustanovitev slovenske gimnazije, delna poprava škode slovenskim izseljencem, finančna podpora za namene slovenske manjšine kot odškodnina za utrpelo škodo v času nacizma, stalni kontakti predstavnika zvezne in deželne vlade z zastopniki manjšine — vse to je bilo doseženo, dokler je sedanjí predsednik socialistične stranke dr. Kreisky kot tedanjí zunanji minister odgovarjal za manjšinske zadeve v zvezni vladi.

skega življa v zamejstvu, je dejal eden izmed udeležencev razprave, kajti pri naši manjšini nikakor ne gre za nekakšne etnične skupine, marveč za dele slovenskega narodnega telesa, ki so bili po prvi svetovni vojni odrezani od matice. Ne smemo tudi pozabiti dejstva, da se je slovenski človek, ki je danes ostal v Avstriji in Italiji, med drugo svetovno vojno sam osvobodil izpod fašizma v skupnem protifašističnem boju. „Našo podporo manjšini in njenim upravičenim zahtevam moramo zato uresničevati brez slehernih kompleksov, seveda tudi brez zaostrovanja odnosov, toda vedno odločno in samozavestno, ker to ni le naša dolžnost, marveč tudi pravica.“

Na seji komisije so govorili tudi o dvojezičnem šolstvu v Pomurju, ki je vzbudilo lani v slovenski in mednarodni javnosti različne odmeve. Ugotovili so, da je mogoče govoriti o določenih tehnično-organizacijskih težavah pri pouku v dveh jezikih, da pa je osnovno načelo neizpodbitno, saj priznava na ozemlju, kjer živita dva naroda, oba enakopravno. Tudi prisotna zastopnika obeh narodnosti iz Pomurja sta povedala, da je mogoče pouk sicer izboljšati, ni pa se mogoče odpovedati dvojezičnemu pouku kot načelu. Komisija se je zavzela za temeljito proučitev položaja dvojezičnega šolstva v Pomurju z vseh vidikov, vendar ne z namenom odpraviti tako šolstvo, marveč z namenom izboljšati in izpolniti ga.

Katere stranke

se potegujejo za glasove

Na podlagi vloženih volilnih predlogov oziroma kandidatnih list je razvidno, da se bodo pri letošnjih državnozbornskih volitvah potegovali za glasove naslednje stranke:

V vseh 25 volilnih okrožjih Avstrije kandidirajo Avstrijska ljudska stranka (ÖVP), Socialistična stranka Avstrije (SPÖ), Svobodnjaška stranka Avstrije (FPÖ) in Komunistična stranka Avstrije (KPÖ). Poleg teh sta v nekaterih volilnih okrožjih vložili svoje volilne predloge tudi še

Demokratsko-napredna stranka (Olah) in Nacionalno-demokratska stranka (NDP).

Na Koroškem se bo pri državnozbornskih volitvah 1. marca potegovalo za glasove pet strank, in sicer (vrstni red po uradni glasovnici) Socialistična stranka Avstrije (SPÖ), Ljudska stranka Avstrije (ÖVP), Svobodnjaška stranka Avstrije (FPÖ), Komunistična stranka Avstrije (KPÖ) in Demokratsko-napredna stranka (DFP).

Pri deželnozbornskih volitvah na Koroškem 22. februarja pa bodo volivci imeli možnost izbire le med štirimi strankami. Za te volitve so namreč postavile svoje kandidate Socialistična stranka Avstrije (SPÖ), Ljudska stranka Avstrije (ÖVP), Svobodnjaška stranka Avstrije (FPÖ) in Komunistična stranka Avstrije (KPÖ).

Doslej so imele te stranke v deželnem zboru naslednje število poslancev: SPÖ 18, ÖVP 12, FPÖ 5 in KPÖ 1. V nedeljo 22. februarja bo na volišču padla odločitev, kako bo v bodoče izgledalo razmerje sil v deželnem zboru in s tem usmeritev deželne politike.

KOMISIJA SR SLOVENIJE ZA MEDNARODNE ODNOSI:

Matična domovina ima dolžnost in pravico

podpirati manjšino v njenem boju za enakopraven položaj in vsestransko zaščito

V Ljubljani je prejšnji teden zasedala komisija skupščine SR Slovenije za mednarodne odnose ter med drugim zelo obširno razpravljala o odnosih med Jugoslavijo in Avstrijo. Pri tem so ugotovili, da so se stiki med obema državama v zadnjem času okrepili tako na gospodarskem kakor tudi kulturnem področju, kar velja zlasti za Slovenijo ter sosednji deželi Koroško in Štajersko, da pa vendar še niso bile izrabljene vse možnosti. Posebno na območju omejenih pokrajin so poleg turizma možnosti tudi v različnih oblikah kooperacije in so bili člani komisije mnenja, da bi se primeru Tesnilke iz Medvoda, ki je odprla obrat v Šmihelu pri Pliberku, lahko pridružile tudi večje slovenske tovarne.

Možnejša prisotnost slovenskega gospodarstva na Koroškem — je bilo poudarjeno na seji komisije — bi pomenila tudi nov moment v položaju slovenske manjšine, ki je v zadnjem času podvržena močnemu gospodarskemu razslojevanju in s tem gospodarski emigraciji. Posebna skupina, ki jo bodo ustanovili pri gospodarski zbornici Slovenije, bo v bodoče proučevala prav take možnosti slovenskega gospodarstva.

Komisija se je posebno obširno bavila s položajem slovenskega

življa na Koroškem. Ugotovili so, da je politika dobrega sosedstva in sodelovanja najbolj ustrežna, ker se v njej ustvarja ugodno ozračje za urejanje odprtih manjšinskih vprašanj. Poudarjeno je bilo, da Slovenija kot matična domovina in Jugoslavija kot matična država nimata le pravice, marveč tudi dolžnost podpirati manjšino v njenem boju za enakopraven položaj in vsestransko zaščito.

Med razpravo je bilo ugotovljeno, da je slovenski živelj na Koroškem podvržen, podobno kot vse prebivalstvo dežele, tokovom in spremembam v gospodarskih strukturah. Zato se postavlja kot temelj

neposrednih vprašanj nadaljnega obstoja koroških Slovencev vprašanje, kako zagotoviti gospodarske temelje njihovega obstoja in razvoja. V tej smeri — je bilo naglašeno — mora delovati pomoč, ki jo je koroškim Slovincem kot delu slovenskega narodnega telesa dolžna nuditi matična domovina. To tem bolj, ker se proces raznarodovanja danes izvaja prav z gospodarskimi sredstvi. „Zato tudi spričo dobrih odnosov, ki obstajajo med Jugoslavijo in Avstrijo, ne gre zapostavljati nerezanih vprašanj koroških Slovencev.“

Slovenska javnost mora dosli bolj konkretno spoznati položaj sloven-

Nad 5 milijonov volivcev

Število volilnih upravičencev pri letošnjih državnozbornskih volitvah v Avstriji dne 1. marca znaša okroglo 5.042.700, to je za 3,1 odstotka več kot pri zadnjih državnozbornskih volitvah leta 1966.

V primerjavi z letom 1966 se je število volilnih upravičencev najbolj povečalo na Solnograškem, in sicer za 7,43%. Na Predarlškem je število naraslo za 6,41%, na Koroškem za 6,22%, na Tirolskem za 6,13%, na Zgornjem Avstrijskem za 4,38%, na Štajerskem za 4,01%, na Gradiščanskem za 3,4%, na Nižjem Avstrijskem za 2,1% in na Dunaju samo za 0,11%.

Pri državnozbornskih volitvah leta 1966 je volilna udeležba znašala okroglo 94 odstotkov.

Med Avstrijo in Sovjetsko zvezo

ugodnejši pogoji za gospodarsko sodelovanje

V petek minulega tedna sta sovjetski minister za zunanjo trgovino Patoličev in avstrijski minister za trgovino, obrt in industrijo Mitterer na Dunaju podpisala trgovinsko pogodbo med Avstrijo in Sovjetsko zvezo, ki bo stopila v veljavo 1. januarja 1971. Trgovinska pogodba, katere veljavnost je določena na pet let, ima svojo bistveno značilnost v tem, da v avstrijsko-sovjetski trgovini zagotavlja prehod od sedanjega bilateralnega sistema na multilateralni. Sedanjo kontingentirano blagovno menjavo bo v prihodnjem letu zamenjala sproščena trgovina med obema državama. Ravnala se bo po skupno določenih perspektivah.

Kakor je ob podpisu nove trgovinske pogodbe izjavil minister Patoličev, bo po podpisu pogodbe prihodnje leto Sovjetska zveza tudi v trgovini z Avstrijo prešla od svojega običajnega clearinškega sistema v zunanji trgovini na multilateralni sistem. Po tem sistemu je doslej trgovala le s Francijo, Italijo in Veliko Britanijo.

Avstrija je torej sedaj četrta država, s katero bo Sovjetska zveza trgovala sicer še vedno po nekoliko dirigiranem, vendar bistveno sproščnem sistemu. Tako sprostitve obeta nov razmah avstrijsko-sovjetske trgovine, katerega so doslej hromili v naprej določeni kontingenti. Možnosti razmaha lahko ocenimo na primeru italijansko-sovjetske trgovine in sodelovanja na gospodarskem, tehničnem in znanstvenem področju, katerega bistvena sadova sta italijansko sodelovanje na razvoju sovjetske avtomobilske industrije in sporazum o sovjetsko-italijanskem

Kmetijstvo leta 2000

Skupina strokovnjakov iz Amerike in drugih dežel je pripravila obsežno poročilo, v katerem so nanizali predvidevanja o kmetijstvu leta 2000. Pri tem so se opirali na že znane znanstvene in tehnične izsledke, ki so v rabi že na drugih področjih.

Kmetijstvo je po mnenju strokovnjakov zelo zapleteno področje, toda nova tehnologija lahko spremeni značilnosti kmetijske proizvodnje in doprinese k rezultatom, kakršne si težko predstavljamo. Pravi, da bo mehanizacija kmetijstva v bodoče še močno napredovala. Traktorje brez voznikov bodo upravljali elektronski računalniki, njihovo premikanje pa bodo beležile radarske postaje, kot že danes spremljajo polete letal.

Krave bodo dajale štirikrat več mleka kot danes, poleg tega pa bodo kemiki pridobivali tudi umetno mleko neposredno iz rastlin. Za razvoj sposobne jajčne celice bodo presajali iz boljših krav v slabše, kar bo omogočilo, da bodo lahko najboljše krave matere tisočih telet, medtem ko jih danes v povprečju od njih dobimo le deset.

Za popolno reguliranje rasti razmer bodo zgradili plastične ali steklene kupole, ki bodo pokrivalo po pet ali tudi več hektarov površine. Rast bodo usmerjali avtomatsko; s pritiskom na gumb bodo zagotovili rastlinam najprimernejšo svetlobo, dovolj vode in najugodnejše razmerje rasti rasti. Današnja koruzna polja bodo odstopila mesto novim, gosto zasejanim rastlinam, ki bodo rasle v obliki borovih dreves. Pridelki koruze bodo 300 ali še več stotov po hektaru.

Strokovnjaki predvidevajo, da se bo število prebivalcev na zemlji povečalo v tridesetih letih za toliko, kolikor se je povečalo prej v milijonu let. Zato bo treba računati na povečanje hrane, še posebej zato, ker že danes marsikje vlada lakota. Hektarski pridelek pšenice naj bi se od današnjega povprečja 20 stotov povečal leta 2000 na 200 stotov, pridelek soje od sedanjih 700 kg na 20 ton, pridelek živalske krme pa od sedanjega povprečja 7,5 tone na 75 ton po hektaru. Dosegli naj bi 13.500 litrov mleka po kravi nasproti današnjim 3600 litrom na leto; prav tako naj bi se povečala tudi priraja mesa pri pitanju govedu.

Nov sistem kmetijstva se bo moral osloniti tudi na druga področja predelovanja hrane; iz morja bi pridobivali beljakovine in olja, kot danes dobivamo govedino iz trave. Po mnenju strokovnjakov kaže, da v svetu prihodnosti ne bo treba gladovati, če bomo začeli takoj uresničevati nove načrte v kmetijstvu.

Predvidevanja so na prvi pogled morda neuresničljiva. Toda treba se je spomniti, da tudi pred dvemi desetletji niso mogli slutiti sprememb, ki so danes že vsakdanjost. In tako bo čez trideset let tudi današnje kmetijstvo izgledalo zastarelo, ko bo hiter napredek znanosti in tehnike prinesel nove rešitve. Po mnenju strokovnjakov so njihove za današnjega človeka morda še precej fantastične napovedi vsekakor uresničljive. Pri tem pa seveda ni pričakovati, da bodo nove rešitve postale takoj tudi že last vsega sveta. Upoštevati moramo nasprotja v sodobnem svetu, v katerem tudi znanost in tehnika pomenita moč, s katero razvitejši svet lahko obvladuje manj razvita področja.

plinovodu od Bratislave v Italijo in naprej v druge države.

Mešana komisija za gospodarsko, tehnično in znanstveno sodelovanje med Avstrijo in Sovjetsko zvezo, ki se je načelno sporazumela za novo trgovinsko pogodbo, je določila kretnice za nadaljnji razvoj gospodarskega sodelovanja naše države s Sovjetsko zvezo. Določila pa jih je tudi za razvoj gospodarskih odnosov Avstrije z ostalimi vzhodnoevropskimi deželami, katerih gospodarska dejavnost stoji pod vplivom Sovjetske zveze. Izgleda, da se bo v prihodnje tudi obseg trgovine z njimi lahko povečal. Vsekakor pa ima naša država s to pogodbo v trgovini s Sovjetsko zvezo ugodnejše pogoje, kot jih ima Zvezna republika Nemčija kot najresnejši konkurent vseh zahodnoevropskih dežel v mednarodni trgovini in blagovni izmenjavi.

Avstrijska narodna banka je bila prva, ki je novo trgovinsko pogodbo med Avstrijo in Sovjetsko zvezo pozdravila. „To je velik na-

predek“, je dejal njen predsednik Schmitz, „ki je v skladu z mednarodno veljavo šilinga. Vsak primer odprave omejitev v trgovini in v plačilnem sistemu je doslej krepil avstrijsko gospodarstvo in vrednost šilinga. Istočasno pa je olajšal izravnavo avstrijske plačilne bilance.“

ZA POGAJANJA O ZEMELJSKEM PLINU JE PRISTOJNA ITALIJA

Ob priložnosti avstrijsko-sovjetskih razgovorov na Dunaju je bilo tudi govora o sovjetsko-italijanskem plinovodu, glede katerega sta se omenjeni deželi pred kratkim sporazumeli. Kakor je s tem v zvezi izjavil sovjetski minister za zunanjo trgovino Patoličev, bo plinovod speljan od Bratislave preko Avstrije v Italijo, torej bo speljan preko Koroske. Italija bo vendar plin sprejela že na avstrijsko-češkoslovaški meji. Zato bosta vprašanje, kako bo speljan plinovod, morali rešiti Avstrija in Italija. Obe deželi bosta morali rešiti tudi problem financiranja gradnje naftovoda ter vprašanje, v koliki meri in kje bo Avstrija krila svoje potrebe po zemeljskem plinu iz tega plinovoda.

Po podpisu avstrijsko-sovjetskega sporazuma glede trgovinske pogodbe med državama se je sovjetski minister za zunanjo trgovino podal v Zvezno republiko Nemčijo, kjer je 1. februarja podpisal sporazum o dobavi sovjetskega zemeljskega plina v Zvezno republiko Nemčijo.

LANI V JUGOSLAVIJI:

Rekorden pridelek sadja

Podatki, ki jih je objavil zvezni zavod za statistiko, kažejo, da so v Jugoslaviji lani pridelali dosti več sadja in povrtnin kot v prejšnjih letih. Zato ugotavljajo, da je bilo lani plodno leto, bogatejše od predhodnega, kar zadeva vrsto kmetijskih pridelkov, predvsem pa sadje; pridelek sliv, jabolk, hrušk in grozdja je bil takšen, kot ga že niso več zabeležili od leta 1939 naprej.

Na 15.955 jablanah so pridelali 482.828 ton jabolk. Največje količine so obrali v Srbiji, potem v Sloveniji in na Hrvaškem. Pridelek hrušk s 7653 dreves je dosegel dobrih 111.000 ton. Večji kot kdajkoli je bil tudi pridelek sliv, ki je znašal nekaj nad 1.292.000 ton. Proizvodnja grozdja je znašala 1.499.000 ton; poleg potrošnje v svežem stanju so bile znatne količine porabljene za predelavo, tako da je bilo pridelanega 7.059.700 hl

vina in 510.500 hl tropinovca. Iz sliv pa je bilo skuhanega 1.627.800 hl žganja.

Proizvodnja koruze je lani znašala 7.816.000 ton, kar je 11 % več kot v letu poprej, to pa kljub temu, da so bile površine pod koruso manjše, kajti doseženi so bili visoki donosi, ki so znašali tudi po 59,1 q na ha. Družbeni sektor kmetijstva je pridelal 1.259.000 ton koruze, na individualnem sektorju pa so je pridelali 6.575.000 ton.

Sladkorne pese so na površini 95.000 ha pridelali 3 milijone 637.000 ton, to je za 25 % več kot leta 1968. Hektarski donos je bil na površinah družbenih gospodarstev znatno višji kot na zasebnih kmetijah. Največ sladkorne pese so pridelali v Vojvodini, kjer je proizvodnja znašala več kot 2 milijona ton.

Pridelek sončnic je na 219.000 ha znašal 390.130

ton, kar pomeni nasproti letu 1968 povečanje za 26 %. Daleč največje količine semena sončnic so pridelali v Vojvodini, ki je sama dala 318.000 ton. Konoplje je bilo lani pridelane 83.222 ton in tobaka 43.800 ton, medtem ko je pridelek lucerne dosegel več kot 2 milijona ton, pridelek detelje nad 1.113.000 ton ter pridelek koruze za krmo dobrih 966 tisoč ton.

Tudi povrtnin so pridelali lani znatno več kot leta 1968: pridelek krompirja je znašal 3.144.174 ton, fižola so dobili 191.756 ton, čebule 211.999 ton, graha je bilo pridelanega 15.861 ton, zelja in ohrova 610.605 ton in paradiznika 328.448 ton. V vseh povrtninskih kulturah vodi po doseženih pridelkih Srbija, le pri krompirju sta se uspešneje mogli uveljaviti tudi Slovenija in Hrvaška, ki sta ga pridelali 652.200 oziroma 952.038 ton.

Koliko pojemo Avstrijci

Za obdobje 1968-69 je bilo ugotovljeno, da je potrošnja živil v Avstriji v primerjavi z letom poprej povprečno na prebivalca precej narasla. Za posamezna živila navaja tozadevna statistika naslednje podatke.

Poraba zelenjave se je dvignila povprečno na prebivalca od 68,3 na 70 kg, poraba maščob in olja je narasla od 23,6 na 24,7 kg (pri presnem maslu od 5,7 na 6 kg, pri žival-

skih maščobah od 8,6 na 9 kg in pri rastlinskih maščobah od 10,7 na 11,2 kg), poraba mesa pa se je povečala skoraj za 2 kg ter je znašala povprečno na osebo 68,5 kg (pri govedini porasla od 17,9 na 18,5 kg, pri svinjskem mesu od 33,3 na 34,2 kg in pri perutnini od 7,2 na 7,8 kg, medtem ko je pri telečini padla od 3,1 na 2,9 kg).

Poraba mleka je pri letni potrošnji 135,9 kilograma na osebo ostala skoraj na isti višini kot leto poprej; isto velja tudi za smetano, katere potrošnja je znašala 2,4 kg na osebo, poraba sira pa je nazadovala od 4 na 3,80 kg. Prav tako je nazadoval tudi konzum pri krompirju, in sicer od 75 na 73,4 kilograma na prebivalca.

Čeprav navedeni podatki ne morejo nuditi popolne slike, kljub temu kažejo nekaj zanimivih vidikov. Predvsem je iz teh navedb razvidno, da je poraba pri tistih živilih, ki so posebno draga (na primer telečje meso, sir in podobno), v omenjenem obdobju nazadovala, medtem ko je povsod drugod narasla. Avstrijski poltrošnik torej išče izhod pri cenejših živilih, da kljub temu doseže pri svoji prehrani potrebno kalorično vrednost. To vrednost so izračunali na 2990 kalorij povprečno na prebivalca in dan.

Dnevno 500 avtomobilov

Svetovno znana tovarna avtomobilov Škoda na Češkoslovaškem je lani obhajala svoj 75-letni jubilej, in sicer v znamenju novih delovnih uspehov.

Za svoje jubilejno leto je dala tovarna na trg tri nove modele: Škoda 100, Škoda 100L in Škoda 110L ter modernizirani „Octavia combi caravan“. Drugi zelo pomemben uspeh v jubilejnem letu pa so stari Škodovi zavodi zabeležili s tem, da so znatno povečali svojo proizvodnjo, namreč od prejšnjih 300 na 500 do 550 avtomobilov dnevno.

Letna proizvodnja omenjene tovarne znaša okoli 120.000 avtomobilov. Od te proizvodnje gre kakih 55 odstotkov na inozemsko tržišče širom po svetu.

POŠIROKEM SVETU

VATIKAN. — Papež Pavel VI. je zavrnil zahtevo po ukinitvi celibata ter naglasil, da gre pri celibatu, torej določili, ki prepoveduje duhovnikom ženitev, za pravilo, o katerem ne sme biti diskusije. S to odločitvijo je papež posredno odgovoril zlasti nizozemskim škofom, ki so podprli zahtevo svojih duhovnikov po razveljavitvi določila o celibatu. Papežev zahtevanje v tem vprašanju pa bo gotovo razburilo duhovnike tudi drugod, saj se zahteve po odpravi celibata širijo že po vsem svetu.

WASHINGTON. — Ameriški predsednik Nixon je v poslanici članom kongresa, v kateri pojasnjuje proračun za novo finančno leto, ki se bo začelo 1. julija, zahteval podporo za svojo notranjo in zunanjo politiko. Med drugim je Nixon poudaril, da bo Amerika prvič v zadnjih dveh desetletjih porabila več sredstev iz proračuna za „človekove potrebe“ kot pa za narodno obrambo. Kot „najvažnejšo domačo potrebo“ je omenil boj proti kriminalu in proti onesnaženosti zraka. Za vojaške potrebe pa bo Amerika kljub temu še vedno porabila 73,6 milijarde dolarjev.

BUENOS AIRES. — V Argentini se je pripetila huda železniška nesreča, ki bo po svoji tragični bilanci prišla v zgodovino kot ena izmed najhujših. Blizu male postaje Benavide, 40 kilometrov od Buenos Airesa, je ekspresni vlak s hitrostjo 110 kilometrov na uro trčil v potniški vlak, poln izletnikov, ki so se vračali s svojega izleta ob koncu tedna. Po prvih podatkih je pri tej strašni nesreči zgubilo življenje okrog 200 ljudi, medtem ko je kakih 300 ljudi bilo poškodovanih.

BANJALUKA. — Upravni odbor sklada za obnovo Banjaluke je med razpravo o programu del v letošnjem letu predvsem poudaril, da bo treba za okrog 7500 družin v porušenem mestu zagotoviti do prihodnje zime ustrezna stanovanja v obnovljenih stanovanjskih poslopih in novih montažnih hišah. V letošnjem programu bo imelo prednost popraviljanje hudo poškodovanih stanovanjskih hiš, hkrati pa bodo obnavljali in gradili tudi šole, zdravstvene ustanove ter gostinske, trgovinske in druge gospodarske objekte.

BONN. — Nedavni obisk zahodnonemškega kanclerja Brandta v Parizu so v bonških krogih ocenili kot „novo fazo“ v odnosih med Bonnom in Parizom. Ta nova faza se je po oceni nekaterih komentatorjev začela zato, ker Francijo in Zahodno Nemčijo vodita novi osebnosti, kakor tudi zaradi tega, ker so se na prvem skupnem posvetovanju izognili vprašanju, ki najbolj „žulijo“.

BEograd. — Jugoslovska nacionalna komisija za UNESCO bo v dneh od 11. do 15. maja organizirala v Hercegovnem 4. regionalno konferenco nacionalnih komisij balkanskih in sosednjih držav. Poleg balkanskih držav so na to konferenco povabili tudi Avstrijo, Italijo in Madžarsko. Na konferenci bodo med drugim razpravljali tudi o izkušnjah včlanjenih držav pri izvajanju stalnega izobraževanja in o njihovem prispevku k akciji UNESCO v mednarodnem letu izobraževanja.

RIM. — V ponedeljek bo italijanski zunanji minister Aldo Moro odpotoval na uradni obisk na Madžarsko, kamor ga je povabil madžarski zunanji minister Janos Peter. Moro bo prvi italijanski zunanji minister, ki bo po vojni obiskal Madžarsko.

TOKIO. — Sovjetski državni predsednik Nikolaj Podgorni bo verjetno 9. aprila obiskal Japonsko, kjer naj bi se udeležil otvoritve svetovne razstave „Expo 70“ v Osaki. V japonskih političnih krogih menijo, da bi se Podgorni med petdnevnim bivanjem na japonskem lahko sestal tudi s predsednikom japonske vlade Satom.

ESSEN. — V znanem nemškem industrijskem središču Essenu so pred dnevi podpisali gospodarski sporazum med Zahodno Nemčijo in Sovjetsko zvezo, ki je eden največjih sporazumov, kar jih je Zahodna Nemčija doslej sklenila. Zahodnonemške firme so se obvezale, da bodo konec tega leta dobavile Sovjetski zvezi 1,2 milijona ton jeklenih cevi velikega premera, ki bodo služile za plinovod čez Sibirijo, medtem ko bo konzorcij zahodnonemških bank zagotovil Sovjetski zvezi posojilo v višini 1,5 milijarde mark. Po drugi strani pa bo Sovjetska zveza do konca leta 1972 začela izvažati v Zahodno Nemčijo letno po 500 milijonov kubičnih metrov naravnega plina, leta 1978 pa naj bi se ta izvoz povečal na 3 milijarde kubičnih metrov letno.

LONDON. — Britanski minister za evropska vprašanja George Thomson je izjavil, da bo Britanija še nadalje zahtevala izpustitev nacističnega vojnega zločinca Rudolfa Hessa, nekdanjega Hitlerjevega namestnika, ki je bil na procesu v Nürnbergu obsojen na dosmrtno ječo. Kazen je do nedavnega prestajal v berlinski kaznilnici Spandau, od koder pa so ga zaradi zdravstvenega stanja prepeljali v britansko vojaško bolnišnico.

KULTURNE DROBTINE

Igralski ansambel v Brežah

pripravlja 21. sezono poletnih iger

Dan smrti Franceta Prešerna

kulturni praznik slovenskega naroda

V Ljubljani je v 70. letu starosti umrl znani in vsestranski plodni slovenski skladatelj Blaž Arnič, eden izmed vodilnih predstavnikov slovenske glasbene umetnosti.

Za novega direktorja Drame SNG v Ljubljani je bil imenovan Taras Kermavner, ki je s 1. februarjem tudi že prevzel na svoje odgovorno mesto kot vodja najstarejšega in vodilnega slovenskega dramskega gledališča.

Specializirana organizacija Združenih narodov za znanost, kulturo in prosveto (UNESCO) je raziskovala sadove boja proti nepismenosti. Na podlagi ugotovitev v 92 državah je prišla organizacija do zaključka, da je po zaslugi velikih naporov sicer padlo število nepismenih v odnosu na celotno prebivalstvo sveta, kljub temu pa je po številu danes na svetu več analfabetov.

V študijski knjižnici v Mariboru so pripravili razstavo o delu dveh pomembnih mož iz slovenske slovstvene zgodovine — koroškega literarnega in kulturnega delavca Antona Janežiča ter slovenskega pesnika Simona Jenka.

V času od 28. junija do 7. julija bodo v Kruševcu proslave 600-letnice mesta, ki jih bodo povezali s proslavo 30-letnice vstaje jugoslovanskih narodov. V okviru proslav bodo tudi trije simpoziji domačih in tujih strokovnjakov, ki se ukvarjajo s srednjeveško zgodovino. Jugoslovansko dramsko gledališče pa bo ob tej priložnosti uprizorilo dramo o srednjeveškem Kruševcu.

V Beogradu bo od 18. do 25. maja druga mednarodna konferenca o poklicni vzgoji likovnih umetnikov. Pričakujejo, da se jo bo udeležilo okrog sto delegatov iz 44 držav.

Letos v tednih od 20. junija do 29. avgusta se bo na Petrovi gori v Brežah odvijala že 21. sezona poletnih iger, ki so si v dveh desetletjih pridobile sloves daleč preko domačega kraja ter so danes znane kot ena najboljših tovrstnih prireditelj v Avstriji.

Tudi za novo sezono je ansambel pod vodstvom arhitekta prof. Hannesa Sandlerja izbral dve uprizoritvi, ki bosta gotovo deležni splošnega priznanja številnih obiskovalcev, tako tistih, ki se navdušujejo predvsem za dramska dela, kakor tudi onih, ki dajejo prednost veseloigram. Na dramskem področju se bo ansambel v Brežah letos predstavil z novim komadom, to je „Hadrijan VII“, ki ga je po istoimen-

skem romanu Fredericka Williama Rolfeja priredil Peter Luke; na področju komedije pa bo iz lanskega repertoarja ponovil veseloigro „Bolha v ušesu“ Georgesa Feydeaua, s katero je ansambel že lani zabeležil izreden uspeh.

Z uprizoritvijo „Hadrijana VII.“ bodo igralci v Brežah postavili na oder komad, v katerem je govora o dogodkih, ki so aktualni tudi danes. Gre za izključitev iz semenišča ter za vzroke, ki so privedli do tega dogodka, in za posledice, ki jih je le-ta imel. Okvir dogajanja pa daje razmeroma kratka doba vladanja papeža Hadrijana VII.

Vsekakor tudi letošnja sezona na Petrovi gori obeta lepe uspehe.

Načrti za slovenske filme

Upravni odbor sklada SR Slovenije za pospeševanje proizvodnje in predvajanja filmov je prejšnji teden razdelil sredstva za leto 1970 in s tem pravzaprav tudi odločil, kakšne nove slovenske filme bomo dobili letos. Pri svoji odločitvi je odbor upošteval predloge Društva slovenskih filmskih delavcev oz. njenih posebej imenovanih komisij, ki sta ocenili predložene projekte. Na podlagi teh sklepov bodo letos snemali tri celovečerne in štirinajst kratkih filmov, katerim je treba prišteti še štiri celo-

večerne filme iz lanske proizvodnje, ki lani iz raznih vzrokov niso bili posneti.

Letošnji načrt predvideva snemanje naslednjih treh celovečernih filmov: Aleluja bo film o pravkar osvobojenih jetnikih koncentracijskega taborišča (torej posvečen 25-letnici zmage nad fašizmom), Zgodba o levu obeta postati dinamična filmska komedija, zlasti pa bo razveseljiva filmska obdelava Cankarjeve povesti Na klancu, saj bo to prvič, da bo veliki slovenski pisatelj našel pot na filmsko platno.

Na področju kratkega filma je bilo predloženih kar 76 besedil, izmed katerih je komisija izbrala štirinajst del. Delovni naslovi kratkih filmov raznih vrst, ki bodo nastajali v letošnjem letu, so: Smrt petnajstletnika (po povesti Prežihovega Voranca), Projekt kamera (eksperimentalni film s prvimi fantastike), Rdeči plazilec (igrani film o fantu, ki čaka na srečanje z dekletom), Pygmalion (animirani film povezuje motiv Pygmaliona s humornim pogledom na sodobno potrošniško družbo), Črno in belo (eksperimentalni film iz likovnega sveta), Poslednji pešec (igrana anekdota o motorizaciji), Košarka 1970 (dokumentarni zapis svetovnega prvenstva), Rihard Jakopič (posnet bo ob veliki spominski razstavi slikarja), Športni funkcionar (burleska o strastni zaverovanosti v šport), Utrinki (eksperimentalni film), Ribič in riba (igrani film), Portret meniha (dokumentarni zapis o samostanu Pleterje in njegovem priorju), Venus import (meditacija o vplivu erotike) ter Borba za ravnotežje (filmski zapis o prvih otroških korakih in velikih korakih človeškega razuma).

Osmi februar, dan smrti največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna, vsako leto obhajamo kot kulturni praznik slovenskega naroda. Tozadevni sklep je 1. februarja 1945, torej še med junaško protifašistično borbo, sprejel prvi zakonodajni forum slovenskega naroda — Slovenski narodno-osvobodilni svet, ki je svojo odločitev utemeljil med drugim z ugotovitvijo: „Prešeren je osrednje žarišče in temelj naše kulture, zato postani obletnica njegove smrti naš kulturni narodni praznik.“

lujemo pri takih manifestacijah skupaj z vsemi drugimi Slovenci, ali pa tudi z lastnimi prireditvami prispevamo k dostojni počastitvi tega skupnega kulturnega praznika našega naroda. S tem manifestiramo našo živo povezanost z narodovo celoto ter izpričujemo našo privrženost idealom, ki jih je Prešeren izpovedal zlasti v svoji „Zdravljici“, tej najbolj živi slovenski pesmi vseh časov, visoki pesmi svobodoljubnega človeštva, ki hoče živeti v miru in prijateljstvu.

Od takrat se 8. februar vsako leto praznuje z najrazličnejšimi kulturnimi prireditvami in slavnostmi. V to vsenarodno praznovanje se vključujemo tudi koroški Slovenci, bodisi da se udeležujemo in sode-

med leti 1827 in 1848 ter za zelo ozek izbor prevodov, in to le tistih, ki so izšli v knjižni obliki. Zадnja soba ima štiri vitrine in vsebuje najdragocenejše eksponate: rokopise in pisma. Tu sta tudi oba cenzurna rokopisa Poezije, pisma staršem, Copu, Čelakovskemu, Blazniku, Bleiweisu in drugim. Na razstavi so tudi originali del likovnih umetnikov Al. Gangla, M. Langusa, Goldensteina, Hayneja, O. Wagnerja in drugih.

Pesnik Michael Guttenbrunner

PO DOLGIH LETIH SPET BRAL V CELOVCU

V okviru literarnega večera, ki ga je v modri dvorani celovškega Doma glasbe priredila Perkonigova družba, se je celovškim in koroškim poslušalcem po dolgih letih spet enkrat predstavil Michael Guttenbrunner, polnokronski koroški oziroma avstrijski pesnik, dobitnik Traklove nagrade in avstrijske državne nagrade, torej umetnik, ki uživa danes tudi „uradno“ priznanje. Vendar temu ni bilo vedno tako: ravno Michael Guttenbrunner, ki kot človek in kot pesnik najostreje obsoja vsako krivico in nasilje ter se strastno upira sleherni zlorabi oblasti, se je moral dolgo in trdo boriti za priznanje, posebno v svoji ožji koroški domovini.

Toda trde preizkušnje Michaela Guttenbrunnerja niso zlomile; ostal je — kakor ga je v uvodnem govoru predstavil prof. Helmut Scharf — angažirani pesnik, ki se bori proti laži in krivici, katerih je poln današnji svet. Zato je tudi najbolj prepričljiv v tistih pesmih, v katerih govori o raznih oblikah nasilja, o trpljenju malega odvisnega človeka, o želji človeštva po miru in sožitju; in najbolj izrazit tam, kjer obsoja zlorabo čustev za lažne ideale, kjer trga krinko z obraza tistim, ki stremijo za položaji in oblastjo samo zato, da bi lažje zatirali, zlorabljali in zapostavljali svojega sočloveka.

Michael Guttenbrunner svojega mišljenja in prepričanja ne skriva za lepimi gesli, njegova izpoved je neposredna, njegova beseda odkritosrčna, brez olepšavanja tudi tedaj, kadar spregovori o manj „lepih“ stvarih. Prav tako pa je čudovit tudi v svoji interpretaciji, tako da s svojim nastopom pritegne in navduši tudi tistega poslušalca, ki z njegovo pesniško izpovedjo morda ne soglaša v vsem in povsod. Zato je bil njegov nastop v Celovcu tudi pravi užitek za vse številne obiskovalce tega večera.

Štiri stavbe s spominskimi ploščami so, ki nas posebej spominjajo na Prešerna: tri so v Sloveniji, ena pa na Dunaju. V Sloveniji je prva dobila spominsko ploščo leta 1872 Prešernova rojstna hiša v Vrbi, hiša smrti v Kranju leta 1900 in hiša v Rožni ulici v Ljubljani, kjer je pesnik zložil Sonetni venec, leta 1949. Plošča na Dunaju pa spominja na prijateljstvo Prešerna z nemškim pesnikom Anastazijem Grünom, kateremu je bil prvi literarni mentor.

Hiša v Kranju, kjer je Prešeren preživel zadnja leta in tudi umrl, je bila pred leti spremenjena v spominski muzej. Tej stavbi daje posebno zgodovinsko veljavo in spominsko vrednost okoliščina, da gre za zadnje pesnikovo bivališče. Prostore v prvem nadstropju je Prešeren uporabljal od začetka oktobra 1846 do smrti za stanovanje in pisarno. Ker zaradi pomanjkanja avtentičnih eksponatov ni bilo mogoče rekonstruirati Prešernovega stanovanja v celoti, temveč le dve sobi, so v razpoložljivih treh sobah razstavili izbor takih najrazličnejših eksponatov, ki naj ponazorijo tu zaključeno pesnikovo življenjsko pot, predvsem pa njegovo ustvarjanje in pomen.

Vestno raziskovanje gradbenih faz, prežidav in predelav hiše od konca 15. stoletja do danes je pokazalo, da so prostori, ki jih je nekoč uporabljal Prešeren, dobili v glavnem svojo podobo po požaru leta 1811. Prešernovo pisarno in spalnico je bilo mogoče opremiti z ustreznim pohištvom. To sta delo-

ma zbrala še pri pesnikovih živečih sorodnikih prešernoslovec Tomo Zupan in Fran Š. Finžgar, deloma pa tudi Gorenjski muzej kot nove najdbe v Mariboru, Radovljici in Ljubljani.

Prešerna kot človeka in pesnika je na muzejski način mogoče prikazati le z arhivskim

Sprehod po Prešernovem muzeju

gradivom, z rokopisi njegovih pesmi, korespondenco, lastnimi in posthumnimi izdajami, prevodi njegovih del, s tem, kar so drugi o njem napisali kot priče, kritiki, literarni zgodovinarji in leposlovci ter s slikovnim gradivom. Muzej je bil urejen dinamično, tako da se eksponati lahko občasno menjavajo in je muzej torej vabljen tudi za tiste, ki so si ga že kdaj ogledali — stik med pesnikom in občinstvom pa ostane vedno živ.

Varnostni in konservatorski oziri so zahtevali, da bodo stalni eksponati predstavljeni v faksimilih in kopijah. Izjema je bila le razstava ob otvoritvi muzeja, ko so bili od dvesto eksponatov skoraj sami originali, ki so jih dali na razpolago razne kulturne ustanove, uradi in zasebniki. Kako je bil Prešernov spominski muzej urejen ob otvoritvi, povzemamo iz članka, ki ga je takrat napisal A. Gspan.

V nekdanji Prešernovi pisarni je obešena pergamentna listina — njegova doktorska diploma. V kamri poleg nje, nekdanj delovnem prostoru obeh pisarjev, so v eni vitrini razstavljeni dokumenti o rojstvu in študiju, vštevši dunajska leta. Tri vitrine vsebujejo gradivo o pesnikovem življenju v Kranju:

prošnjo za advokaturu, dekret o imenovanju s policijskim priporočilom, zapisnik o zapri-segi, nekaj pravnih spisov; nato dokumente o bolezni, oporoki in smrti, o zapuščini s seznamom knjižnice, Blasnikov račun o prodanih Poezijah, blagajniški dnevnik o zbiranju prispevkov za nagrobnik in sled-njič pobotnico Ane Jelovškove o prejemanju dediščine za svojega in Francetovega otroka.

V sobi pred Prešernovo spalnico so razstavljeni sami tiski, od katerih zavzema največ prostora izbor iz prešernoslovja. Tu srečamo imena, kakor Čelakovsky, Levičnik, Štritar, Levec, Zupan, Celestin, Av. Žigon, Pintar, Prijatelj, Kidrič, Calvi do mlajših in najmlajših. Dve vitrine vsebujeja posmrtno izdaje Prešernovih del, od Klasja do partizan-skih tiskov in miniaturre. Le po ena vitri-na je ostala za pesnikove lastne objave

med leti 1827 in 1848 ter za zelo ozek izbor prevodov, in to le tistih, ki so izšli v knjižni obliki.

Zadnja soba ima štiri vitrine in vsebuje najdragocenejše eksponate: rokopise in pisma. Tu sta tudi oba cenzurna rokopisa Poezije, pisma staršem, Copu, Čelakovskemu, Blazniku, Bleiweisu in drugim. Na razstavi so tudi originali del likovnih umetnikov Al. Gangla, M. Langusa, Goldensteina, Hayneja, O. Wagnerja in drugih.

O namenu in pomenu Prešernovega spominskega muzeja pa je A. Gspan takrat med drugim zapisal: „Vsekakor je Prešernov spominski muzej pred velikimi nalogami. Potrebno bi bilo, da bi spremljal in pospeševal prešernoslovje, da bi nam posredoval na primer enkrat popolno Prešernovo biografsko dokumentacijo, drugič celoto ali n-drobnosti pesnikovega dela, pregled Čopovega, Korytnikovega, Smoletovega ali Vrazovega dela, dela Čbeličarjev, prizadevanja naših prešernoslovcev, naš odziv na Prešerna med NOB itn. Treba bi bilo misliti tudi na prezentacijo Prešernovih upodobitev, ilustracij in tudi uglasbitve njegovih pesmi. Ta zahteva ni pretirana. Spomnimo se samo, koliko si drugod prizadevajo, na primer za Puškina, Lermontova, Tolstega, Shakespeara, Byrona, Goetheja, Balzaca in še za toliko drugih, morda manjših od našega Prešerna. Zato si želimo, da bi bil ta danes morda še skromni muzej začetek nečesa večjega in velikega.“

V Šmihelu nad Pliberkom

JE BILO USTANOVLJENO NOVO INDUSTRIJSKO PODJETJE

Minulo soboto je bil za bistriško občino velik praznik. V Šmihelu so namreč slovesno izročili svojemu namenu novo tovarno filtrov, ki je nastala v sodelovanju s tovarno Tesnilka iz Medvod pri Ljubljani. Novo podjetje je družba z omejenim jamstvom in je nastalo ob podpori koroške deželne vlade in bistriške občine ter razumljivo tudi matične tovarne. Celotna investicija za to novo podjetje, ki bo v začetku nudilo 45 delavcem, do konca leta pa 100 delavcem stalno zaposlitev, je znašala okoli 4 milijone šilingov.

Poslovodja novega obrata Franc Mlinar, ki je ob tej priložnosti lahko pozdravil vrsto visokih gostov, med njimi deželnega glavarja Hansa Simo ter druge člane deželne vlade, je zlasti deželnemu glavarju izrekel zahvalo za širokogrudno podporo ter za razumevanje pri uresničitvi tega podjetja. Poslovodja Mlinar je ob otvoritvi tudi povedal, da je to edina tovarna avtomobilskih filtrov v Avstriji in ima zaradi tega edinstvene možnosti za uspešno uveljavljanje na tržišču. Samo na domačem trgu bo letno lahko prodala za 100 milijonov šilingov svojih izdelkov.

V imenu občine se je tudi župan bistriške občine zahvalil deželnemu glavarju ter ga prosil, da tudi v bodoče skrbi za ustrezno pomoč s strani deželne vlade pri gospodarskem napredku občine.

Deželni glavar Sima je v svojem otvoritvenem govoru poudaril, da se bo kot deželni glavar vedno zavzemal za ustanavljanje novih stalnih delovnih mest ne glede na to, s katere strani bo prišla pobuda. Povedal je, da je v zvezi s tem podjetjem, ki je nastalo v sodelovanju s slovensko tovarno, bilo slišati neutemeljene in nestvarne kritike, s katerimi naj bi očitno ustvarili vzdušje, ki bi onemogočilo uspešen razvoj tega projekta. Tako dejanja je deželni glavar odločno zavrnil in dejal, da to ni v skladu z uradno deželno politiko. **Obsodil je tudi prizadevanja ekstremistov, ki skušajo ogroziti mirno sožitje med narodoma v deželi kot tudi s sosedno deželo ter s tem zavirati pot dobrega sosedstva in sodelovanja na kulturnem in gospodarskem področju.**

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Bilčovsu vabi na

ZABAVNO PRIREDITEV

ki bo v nedeljo 15. februarja 1970 s pričetkom ob 1/8 uri zvečer pri Miklavžu v Bilčovsu.

Na sporedu bodo petje in zelo zabavne veselice.

Vsi, ki se od srca radi nasmejijo, prisrčno vabljeni!

Odbor

Železna Kapla

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli že več let z uspehom organizira tudi zimsko-športne prireditve.

Tudi letos je izvedlo dve taki prireditvi, in sicer sankarsko ter smučarsko tekmo. Sankarska tekma je bila v nedeljo 25. januarja, smučarska pa minulo nedeljo. Obe tekmi sta bili v Lepeni. Čeprav letos s snegom ni bilo, je društvo obe tekmi z uspehom izvedlo. Ljubitelji športa in zlasti prebivalci v Lepeni in okolici so društvu priskočili na pomoč in nesebično pomagali pripraviti sankarsko oziroma smučarsko progo. Zato velja v prvi vrsti vsem tistim, ki so pomagali pri tem težkem delu, naša iskrena zahvala. Prav tako pa velja naša zahvala predsedniku društva Petru Kuharju in tehničnemu vodstvu tekme, učitelju Johannu Stosierju in Hanziju Jerlichu.

Z veseljem in zadovoljstvom lahko poročamo, da sta obe tekmi potekali brez nezgod, čeprav se je sankarske udeležilo 49 tekmovalcev, smučarske pa celo 59. Pri sankarski tekmi, ki je bila razdeljena v štiri tekmovalne skupine, je pri dekletih zasedla prvo mesto Matilda Blajs s skupnim ča-

som 3.02,4 minute, pri mladincih je osvojil prvo mesto Robert Sado vnik s časom 2.58,2 minute, pri ženskah je bila prva Zofija Lipusch, ki je progo prevozila v obeh tekih skupno v 2.57,1 minute, pri moških pa je bil prvi Franc Lamprecht, ki je s skupnim časom 2.36,4 bil tudi najboljši tekmovalac dneva.

Smučarske tekme minulo nedeljo so se pravzaprav odvijale v mednarodnem smislu, saj so sodelovali tudi tekmovalci iz sosedne občine iz Slovenije. Tekmovanje je prav tako bilo izvedeno v dveh tekih in to v treh kategorijah in sicer v mladinski, moški in starostni. Pri mladincih je bil prvi Luka Karničar, ki je s skupnim časom 57,7 sekunde bil tudi najboljši tekmovalac dneva; pri moških je prvo mesto zasedel Izidor Karničar (1.21,5 minute) v starostni skupini pa Fritz Stern (1.33,6).

Ob koncu velja še vsem priznanje za res veliki trud ob pripravah teh dveh prireditev, ne nazadnje pa seveda tudi številnim ljubiteljem zimskega športa, ki so prišli na tekme in kot navdušeni navijači doprinesli svoj delež.

kajti prireditelji otvoritvene slovesnosti so očitno pozabili, da v teh krajih živi tudi slovensko prebivalstvo. Razen blagoslovitve tovarne v obeh deželnih jezikih, ki jo je opravil dekan Srienc, namreč ni bilo slišati slovenske besede in tudi pevski zbor iz Štebna je šele na pobudo deželnega glavarja Sime dodal slovensko pesem. In še nekaj je napravilo čuden vtis: da niso izrekli dobrodošlice gostom iz Slovenije, med katerimi so bili predsednik Gospodarske zbornice Leopold Kresse ter močna delegacija matične tovarne iz Medvod.

Zaradi teh uvodnih „izkušenj“ torej upravičeno pričakujemo, da bo v bodoče v novi tovarni vladal res duh prijateljskega razumevanja in enakopravnega upoštevanja, kajti le tako bo na tem ozemlju mogoče zagotoviti mir in uspešen gospodarski napredek v korist vsega prebivalstva, ne glede na narodno pripadnost in materin jezik.

Žitara vas

V torek 27. januarja je v Žitari vasi umrla Ursula Rutar, mati znanih bratov Rutar, ki tvorijo močno trgovsko družbo v Podjuni.

Uršula Rutar se je rodila leta 1896 kot najmlajša v Potočnikovi družini pri pd. Bevcu v Gornjem gradu. Izučila se je trgovskega poklica in se leta 1914 poročila z Jožefom Rutarjem. Toda zakonske sreče sta bila deležna le nekaj mesecev, kajti mož je bil poklican v vojsko in se je šele leta 1917 vrnil ranjen spet domov.

Trgovina in gostilna, ki sta jo ustanovila kratko po poroki, je bila izropana. Po vrnitvi iz begunstva sta morala začeti spet znova. Inflacija in svetovna gospodarska kriza sta jima to delo zelo otežkočala. Poleg tega sta morala vzdrževati številno družino. Kljub temu pa sta ustanovila še podružnico v St. Vidu v Podjuni. Hitlerjeva zasedba Avstrije je za družino Rutar bila spet začetek težkega trpljenja. Javno preganjanje očeta, pa tudi mati z otroki je morala zapustiti dom. Ko se je čez kratek čas spet vrnila, je gestapo odpeljala v zapor očeta, podjetje pa je bilo zaprto. Leta 1944 sta v borbi bila uničena hiša in skladišče. Medtem ko sta bila oče in starejši sin v zaporu, so morali drugi sinovi k vojakom. V teh težkih dneh je Rutarjeva mati s 6-letnim sinom našla zavetje v župnišču.

Sele po vojni je s starejšim sinom Vladom zgradila zasilni dom. Moža so ji ubili esesovci tik pred osvoboditvijo. Brez sredstev je v jeseni leta 1945 spet pričela s trgovino. Po osvo-

boditvi so se osamosvojili tudi njeni otroci in ob 50-letnici podjetja Rutar v Žitari vasi je mati Uršula šla v zaslužen pokoj; vendar je svojim otrokom ostala slej ko prej dobra mati in stalna opora ter svetovalka v združenem podjetju.

V decembru minulega leta je začela bolehati. Skrbno prizadevanje domačih zdravnikov je sicer za nekaj časa podaljšalo njeno življenje, toda bolezen je bila močnejša in njeno srce je za vedno nehalo biti.

Z Rutarjevo mammo smo zgubili zgledno mater, zvedno Slovenko, ki je pomagala tudi pri organizaciji kulturnih prireditev v društvenem domu v Žitari vasi. Svoje otroke je vzgojila v sposobne ljudi in zavedne Slovence, ki zgledno nadaljujejo družinsko tradicijo.

Rutarjevo mammo bomo ohranili v lepem spominu. Naj ji bo domača zemlja lahka. Žalujočim otrokom in sorodnikom pa izrekamo naše sožalje.

RADIŠE

Slovensko prosvetno društvo na Radišah je zadnje nedeljo v januarju za pevce našega pevskega zbora in prijatelje društva priredilo pri Mežnarju na Radišah družabni večer, katerega se je poleg pevcev udeležilo tudi lepo število ljubiteljev slovenske pesmi in dobrega razpoloženja.

Uvodoma je spregovoril učitelj Tomi Ogris in ob tej priložnosti pozdravil našega župana Ludwiga Ogrisa ter soprogo. Tomi Ogris je izrazil veselje nad tem, da se je vabilu društva odzvalo toliko obiskovalcev in nato še dejal, kjer je veselje tam je tudi mir, mir pa si želimo vsi, čeprav bo letos leto boja oziroma preizkušnje. Po njegovih pozdravnih besedah je pevski zbor pod vodstvom Šimeja Wručiča zapel več koroških narodnih in umetnih pesmi. Petje pa ni bilo samo na sporedu prireditve, ampak je tvorilo tudi pretežni del družabnosti sploh, saj si veselja in družabnosti brez pesmi sploh ni mogoče predstavljati.

K veselem razpoloženju spada tudi ples in prav pustni čas je čas plesa. Za plesno glasbo je poskrbel naš instrumentalni „Gorski trio“ in tako so prišli na račun tudi vsi tisti, ki so jih pete srbele, da se zavrtijo. Zavrteli smo se vsi, mladi in stari, ter se veselili, čeprav je bilo za ples le malo prostora. Vesela družabnost se je zavlekla v pozne večerne ure. Dobro razpoloženi smo se vrnili na svoje domove z željo, da bi naše društvo vsako leto priredilo tak zabavno kulturni večer.

Otroci iz Banjaluke gostje Avstrijske sindikalne zveze

V mladinskem okrevališču Avstrijske sindikalne zveze v Vrbi so pred nedavnim sprejeli v goste 122 otrok iz Banjaluke ki je bila lani žrtev katastrofalnega potresa. Otroci bodo v domu Karla Mantlerja v Vrbi prebili dva meseca. Ob prihodu v Vrbo so jih sprejeli vodilni funkcionarji OGB, med njimi deželni sekretar podpredsednik deželnega zbora Hans Pawlik. Dobrodošlico pa jim je izrekel tudi jugoslovanski generalni konzul v Celovcu dipl. inž. Karmelo Budihna.

Skupino otrok iz Banjaluke spremlja enajst vzgojiteljev, ki bodo skrbeli za zdravje otrok, kakor tudi za redni pouk. Za topel sprejem v Domu se je v imenu gostov zahvalil šolski upravitelj Drago Sokal, ki vodi skupino.

Št. Tomaž pri Celovcu

Globoko nas je pretresla vest o smrti Mihaela Šturma, pd. Morča v Svinči vasi, ki je v celovski bolnišnici podlegel težki bolezni.

Pokojnega Morča smo prejšnji ponedeljek na pokopališču farne cerkve v Št. Tomažu položili k zadnjemu počitku. Velika množica žalnih gostov od blizu in daleč je pričala, kako je bil rajni med domačini spoštovan kot dober sosed, pa tudi kot pošten človek in zaveden Slovenec. Poleg vzornega kmetovanja se je Morč udeleževal tudi kot zadržnik in je že v letih pred drugo svetovno vojno bil v odboru domače zadruge. Kot značajan človek Miha Šturma svoje narodnosti tudi v času Hitlerjevega fašizma ni zatajil in je bil zaradi tega z družino pregnan s svojega doma v izseljeništvu. Takoj po vrnitvi iz taborišča je pričel z obnovo opustošenega doma. Poleg tega pa je z vso zavestnostjo sodeloval tudi pri obnavljanju krajevne Hranilnice in

posojilnice, pri kateri je bil član odbora do svoje smrti.

Pogrebne svečanosti je opravil prelat Aleš Zechner, ki je o pokojniku spregovoril ganljive poslovljene besede. Ob odprtem grobu se je od Mihe Šturma poslovil tudi predsednik Zveze slovenskih izseljencev Lovro Kramer. Radiški moški zbor je na domu in na pokopališču rajnemu Morču v poslednjo čast zapel žalostinke. Med žalnimi gosti so bili tudi zastopniki narodnih organizacij koroških Slovencev.

Zeni in otrokom izrekamo iskreno sožalje.

Ples slovenske gimnazije

V petek minulega tedna so osmošolci Slovenske gimnazije v kletni dvorani Doma glasbe v Celovcu priredili 3. ples Slovenske gimnazije.

Gimnazijskega plesa se je udeležilo mnogo ljudi, tako da je kletna dvorana bila zasedena. Razumljivo je, da so na tem plesu dominirali dijaki Slovenske gimnazije ter njihovi starši. Na plesu pa je bila tudi vrsta časnih gostov, katere je pozdravil predsednik združenja slovarjev Stingler.

Po otvoritveni polonezi, ki so jo pod vodstvom plesnega učitelja Tachlerja izvedli dijaki višjih razredov, se je razvila prisrčna plesna družabnost. Za ples je igrala godba Rožanski fantje. Med odmori pa je pel oktet osmošolcev Slovenske gimnazije.

NOVI PREDSEDNIK DEŽELNEGA SODIŠČA DR. WIESNER PREVZEL POSLE

Kot smo že poročali, je zvezni prezident Franz Jonas imenoval za novega predsednika koroškega deželnega sodišča dr. Johanna Wiesnerja.

Svojo novo dolžnost je dr. Wiesner prevzel v ponedeljek 2. februarja, v okviru posebne slovesnosti v poročni dvorani deželnega sodišča v Celovcu. Dr. Wiesnerju je posle predal avstrijski pravosodni minister dr. Hans Klecatsky.

Ob prevzemu nove dolžnosti je dr. Wiesner dejal, da sodnik ne sme samo zaključevati sodnijskih aktov, temveč se mora stvari tudi zavejati, da odloča o usodi človeka. To je njegov pogled na delo in dolžnost deželnega sodstva, je povedal novi predsednik deželnega sodišča in ob prevzemu svojih dolžnosti zagotovil, da se bo v svoji funkciji za to tudi zavzemal.

Pri tej svečanosti so bili navzoči tudi predstavniki deželne vlade ter drugih uradnih forumov.

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli prireja v okviru medobčinske kulturne izmenjave med Kranjem in Železno Kaplo Nušičevo šaloigro

ŽALUJOČI OSTALI

s katero bodo v nedeljo 8. februarja 1970 ob 12. uri v farni dvorani v Železni Kapli gostovali igralci Kulturno prosvetnega društva z Jezerškega.

Ljubitelje odrske umetnosti in zdravega humorja prisrčno vabi

društveni odbor

Občni zbor vodovodne zadruge Grablje-Belšak

Pred nedavnim je imela vodovodna zadruga Grablje-Belšak svoj občni zbor, na katerem je predsednik Feliks Visočnik, po domače Mohobor, poleg članov zadruge pozdravil tudi župana mestne občine Pliberk Kristana, mestnega svetnika Micheu-a, zastopnika deželne finančne direkcije nadporočnika Nussbaumerja in višjega carinskega kontrolorja Hoisla.

Iz predsednikovega poročila je bilo razvidno, da so gradbena dela pri vodovodu končana. V tem poročilu je bilo povedano, da so na vodovodno omrežje priključili deset interesentov, pretežno kmetov. Vodovod pa so napeljali tudi v carinsko poslopje v Grabljah. Trenutni gradbeni stroški znašajo 1.238.700 šilingov. Deželna vlada je za izgradnjo tega vodovoda prispevala 632.000 šilingov, medtem ko je mestna občina Pliberk vodni zadrugi prenakazala 132.000 šilingov obljubljenega podpore.

Odboru za dosedanje poslovanje ni bila priznana razrešnica, ker je še treba razčistiti nekaj odprtih vprašanj. Povsem razumljivo je med drugim tudi to, da predsednik zadruge, ki sam iz tega vodovodnega omrežja ne bo dobival vode, zadrugo obremenjuje z lastnimi deli v višini 38.300 šilingov ter z osebnimi izdatki nadaljnjih 37.137,50 šil.

KOLENDAR

Petek,	6. februar:	Doročaja
Sobota,	7. februar:	Romuald
Nedelja,	8. februar:	Janex
Ponedeljek,	9. februar:	Apolonija
Torek,	10. februar:	Pust
Sreda,	11. februar:	Pepelnica
Četrtek,	12. februar:	Evliji

Največje ljudsko štetje v zgodovini človeštva se je začelo

Na pobudo Združenih narodov bo v letih 1970 in 1971 izvedeno po vsem svetu doslej največje ljudsko štetje v zgodovini človeštva. Računajo, da bo s to akcijo uspelo zajeti kakih 80 odstotkov svetovnega prebivalstva in zbrati o njem razmeroma točne podatke. LR Kitajska je sodelovanje odklonila, kljub temu statističarji OZN upajo, da bo mogoče napraviti o tej po številu prebivalcev največji državi sveta vsaj cenitve.

Namen tega svetovnega ljudskega štetja ni le v tem, da bi ugotovili hitro naraščanje števila svetovnega prebivalstva, marveč hočejo ob tej priložnosti zbrati tudi razne druge podatke o današnjem človeštvu. Tako bodo rezultati, ki jih bodo po zaključenem štetju obdelali elektronski računalniki, posredovali zanimive podrobnosti na primer tudi o poklicu, o dohodkih, o izobrazbi in vzgoji, o verski izpovedi, o stanovanjskih razmerah in o mnogih drugih vidikih človeka in njegovega življenja.

Za izvedbo take obsežne akcije so potrebne vedno obsežne priprave. Računajo, da bo pri zbiranju podatkov sodelovalo na milijone oseb, ki se bodo pri tem svojem delu posluževale tudi najrazličnejših prevoznih sredstev — od konj in kamel do avtomobila, ladje in letala. Zbrane podatke bodo najprej obdelali v posameznih državah, ki bodo potem svoje ugotovitve posredovale tudi statističnemu uradu Združenih narodov, kjer bodo napravili pregled današnjega stanja človeštva.

Prva je z izvajanjem ljudskega štetja začela Sovjetska zveza, po svoji površini največja država na svetu. Več kot 500.000 „števcev“ je sredi januarja šlo na delo, da zberejo podatke o starosti, narodni pripadnosti, jeziku, dohodkih in vrsti šolske izobrazbe prebivalcev te velikanske dežele, ki jo hočejo zajeti do zadnjih osamljenih polarnih vasi. Računajo, da bodo zbrali okrog 5000 milijonov odgovorov, ki jih bo potem obdelal computer, tako da bodo statistični podatki o sovjetskih prebivalcih na razpolago še konec tega leta.

Tudi v raznih drugih državah je štetje že v teku. V Zahodni Nemčiji hodi od hiše do hiše 500.000 sodelavcev. Ena največjih števnih operacij pa se ta mesec začne v Indiji, kjer bo milijon učiteljev, občinskih uslužbencev in drugih sodelavcev moralo zajeti na stotine milijonov oseb, kajti že pri zadnjem štetju je imela Indija 439 milijonov, medtem ko njeno današnje prebivalstvo cenijo na kakih 560 milijonov.

V mnogih državah bo ljudsko štetje izvedeno šele pozneje. Pri nas v Avstriji in podobno tudi v Veliki Britaniji ter v Franciji se

bo akcija začela prihodnje leto. Na Norveškem bodo krenili števci na pot letos novembra ter bodo med drugim ugotovljali tudi število zasebnih motornih čolnov in poletnih hišic na obalah, na Švedskem pa se bodo poslužili tudi sani, da bodo lahko prodri do laponskih naselij. V Združenih državah Amerike se bo ljudsko štetje začelo letos 1. aprila ter bo stalo 200 milijonov dolarjev (5,2 milijarde šil.). V Ameriki je državljani zakonito obvezani, da števci da potrebne podatke, ker mu sicer grozi občutljiva zaporna kazen ali denarna globa.

Podatke tega doslej največjega ljudskega štetja v zgodovini človeštva bodo predvidoma obdelali do leta 1974, potem pa nameravajo začeti že s pripravami za naslednjo tako akcijo, ki je predvidena za leto 1980.

Krize desetletja

Pred kratkim minulo desetletje je bilo polno kriz, oboroženih spopadov in najrazličnejših mednarodnih napetosti. Hamburgski tednik „Die Zeit“ je objavil strujen pregled dogodkov, ki so pretresali svet v minulem desetletju. Mnoge spopade so reševali z orožjem in zelo malo jih je bilo, ki ne bi povzročili mednarodnih zapletov. Med redke krize, ki niso povzročile mednarodnih zapletov, je omenjeni časopis uvrstil tudi vkorakanje čet varšavskega sporazuma v Češkoslovaško. Sicer pa list omenja naslednje primere.

Angola: Februarja 1961 vstaja proti portugalski kolonialni oblasti; nad „upornike“ so poslali kakih 20.000 portugalskih vojakov, da bi zadušili „vstajo“.

Berlin: Kriza med velikimi silami zaradi dostopa v zahodni Berlin in zaradi statusa tega mesta.

Ciper: Decembra 1963 so se začeli boji med Grki in Turki; ob posredovanju OZN je spor prenehal marca 1964.

Češkoslovaška: 21. avgusta 1968 so vkorakale čete držav članic varšavskega pakta; kakih 50.000 ljudi je zapustilo deželo.

Dominikanska republika: Ameriška invazija aprila 1965 zaradi dozdevne komunistične zarote.

Goa: Decembra 1961 vzame Indija to bivšo portugalsko kolonijo.

Grčija: Decembra 1967 državni udar polkovnikov; vojaški režim ukine demokratične svoboščine, zaprtih kakih 1900 političnih nasprotnikov.

Honduras: Julija 1969 po neredih na nogometni tekmi izbruhne vojna med Hondurasom in El Salvadorjem; okoli 2500 mrtvih.

Indija: Oktobra 1962 izbruhne hudi spopadi na indijsko-kitajski meji; prenehajo mesec dni pozneje.

Indonezija: Od septembra 1963 vojaški spopad z Malezijo; mir vzpostavijo 11. avgusta 1966.

Irak: Od avgusta 1961

„mala vojna“ med Kurdi, ki se borijo za samostojnost, ter iraško vojsko.

Jemen: Po vojaškem udaru oktobra 1962 državljanska vojna med republikanci in rojalisti; v spopadih sta angažirani tudi Saudova Arabija in Združena arabska republika. Avgusta 1965 skleneta predsednik Naser in kralj Fejsal sporazum o vzpostavitvi miru, toda spor kljub temu ni rešen.

Kašmir: Boji v Kašmiru prerastejo septembra 1965 v vojno med Pakistanom in Indijo; s posredovanjem Sovjetske zveze sklenejo januarja 1966 mir v Taškentu.

Kitajska: Od marca do avgusta 1969 mejni spopadi s sovjetskimi četami vzdolž reke Usuri in Amur, od maja do avgusta pa v Sinkjangu; kitajsko-sovjetski razgovori, ki so bili konec leta 1969 prekinjeni, se letos spet nadaljujejo.

Kongo: Julija 1960 se začne secesionistična vojna; boji prenehajo junija 1964.

Kuba: Aprila 1961 je propadel poskus invazije, oktobra 1961 pa je predsednik Kennedy odredil pomorsko blokado Kube, da bi preprečil izkrcavanje sovjetskih raket; soočenje dveh velesil in nevarnost izbruha jedrske vojne.

Laos: Po ženevski konferenci o Laosu (1961—1962) vzpostavijo neodvisnost in nevtralnost države, toda po-

skusi vojaških udarov spravljajo Laos večkrat v krizo.

Nigerija: Maja 1967 se Biafra odcepi od federacije in julija istega leta se začne državljanska vojna, ki se je šele letos januarja končala s kapitulacijo Biafre.

Rodezija: Novembra 1965 razglasi vlada rasista Smitha neodvisnost od Velike Britanije; vsi poskusi za posredovanje propadejo.

Severna Irsko: Od avgusta do oktobra 1969 oboroženi spopadi med katoliki in protestanti.

Srednji vzhod: Od 4. do 10. junija 1968 „šestdnevna vojna“ med Izraelom in arabskimi deželami; pozneje kljub razglasenemu premirju in resolucijam OZN nadaljnji spopadi in eskalacija „male vojne“.

Sudan: Od leta 1958 državljanska vojna med arabskim severom in črnim prebivalstvom na jugu; računajo, da je v spopadih zgubilo življenje milijon ljudi.

Vietnam: V začetku leta 1963 se začne tako imenovana „amerikanizacija“ vojne; število ameriških vojakov v Južnem Vietnamu se od začetnih 14.000 moč polagoma zviša na več kot pol milijona. Avgusta 1964 ukaže predsednik Johnson bombardiranje Severnega Vietnama, ki je trajalo skoraj štiri leta. Maja 1968 se začne pogajanja v Parizu, ki pa so ostala doslej brez rezultatov.

„Otoki lakote“ v bogati Ameriki

V Ameriki so odkrili nov „otok lačnih“, in sicer v najbogatejšem kmetijskem središču v dolini reke San Joaquin v Kaliforniji. Gre za 10.000 brezposelnih kmetijskih delavcev, ki so ostali brez sredstev za življenje. Predlog, naj bi državne presečke iz bližnjega središča porabili za prehrano delavcev, so zavrnilo z utemeljitvijo, da ni ustreznih zakonških predpisov.

To pa je le eno iz vrste podobnih odkritij v bogati Ameriki, ki so se začela nizati po opozorilu skupine ameriških zdravnikov pred nekaj meseci, ko so raziskovali prehrano in zdravstveno stanje v nekaterih predelih ZDA. Od takrat se je nabralo že več opozoril in v Washingtonu je bila posebna konferenca znanstvenikov, posvečena problemom zdravstva in prehrane v Ameriki.

Med drugim se je pojavil predlog, da bi z reformo sistema prehrane v oboroženih silah prihranili 400 milijonov dolarjev na leto, kar bi zadostovalo za prehrano lačnih otrok. Drugi glasovi pravijo, da bi s tem še vedno ne rešili bistva problema; revnim slojem prebivalstva bi morali zagotoviti stalno zaposlitev in s tem minimalni dohodek.

Vendar pa nihče ne pričakuje, da bo vlada sprejela taka priporočila, čeprav je svoječasno obljubila, da bo posvetila glavno pozornost boju proti lakoti.

Drobne zanimivosti

● Pri zaviranju avtomobila voznik ne more točno presoditi hitrosti, ki jo še ima avto. Poskusi so pokazali, da so šoferji prepričani, da se je zmanjšala hitrost že na četrtino, zares pa se je komaj na polovico. Če ne bi bilo ne armaturni plošči brzinošča, bi bilo avtomobilskih nesreč še več.

● Grški zdravnik Hipokrat iz 5. stoletja pred našim štetjem ima po pravici vzdevek „oče zdravilstva“: promagal je stare predsedke in vrazil in postavil temelje medicinski znanosti, ki je temeljita na opazovanjih in raziskavah. Vpeljal je tako presenetljive metode zdravljenja in postavil tako točno diagnozo, da bi lahko veljale še danes.

● V Omahi v Ameriki prepoveduje poseben zakon nositi policajem dežnike.

● Sove so nočne ptice, edino polarna sova, ki živi v arktičnih tundrah, je morala spreminiti navado svojega rodu; ker v teh krajih šest poletnih mesecev sploh ni noči, mora iti na lov tudi pri dnevni svetlobi.

● V posebnih pogojih potrebuje včasih pepel iz ognjenikov več kot leto dni, da se popolnoma ohladi.

Najdražja žepna ura

Najdražjo žepno uro na svetu imajo v neki trgovini z urami v Gradcu. Ura označuje mesece in dneve, točno ve, kateri mesec ima 30 in kateri 31 dni, pozna februar in prestopno leto, bije vsake četrte ure in vsako polno uro; v letu dni zaostane največ za eno sekundo.

Dobavni rok za to uro je sedem let, kajti toliko časa potrebujejo, da jo izdelajo. Temu primerna pa je tudi cena ure — 310.000 šilingov.

TONE SVETINA

5

UKANA

PRVA KNJIGA

„Prosim vas, Helmut,“ izjemoma ga je nagovorila z imenom, čeprav se je tega ogibala kljub njegovi želji, da bi ga klicala po imenu, ker se je s tem nagonsko izmikala preveliki domačnosti, „peljite me na otok! Tako čudovitih barv nisem videla še nikdar!“

Rad ji je ustregel. Šla sta do hotela, kjer je bila nastanjena posebna policijska enota. Stotnik Vogt jima je z veseljem preskrbel čoln, saj sa bila z Wolfom dobra znanca.

Zaveslal je proti otoku, kjer se je sredi drevja, zavitega v škrlat umiranja, belila cerkev. Vesla so enakomerno pljuskala, ona pa je sedela zadaj in opazovala pokrajino.

Sama sta bila na jezeru.

„Zelo sem vam hvaležna za to popoldne. Tako lepo je na jezeru! Najrajši imam oktober in maj, ko narava umira in ko cvete!“

„Tudi meni ugaja, čeprav čas ni naklonjen romantiki.“ „Kaj morem, če me odsev neba in vijoličasto rumenih pobočij gora napravi otožno. Poglejte ptice! Galebi nad jezerom!“

Wolf se je ozrl v nebo, kjer je krožila jata belih ptic v velikih krogih. Spustil je vesla v vodo in gledala sta galebe. „Galebi so znanilci neurja, ki prihaja z jugom od morja.“

„Oh ne! Meni se zde kot hrepenenje po daljnih, čistih in nedosegljivih stvareh.“

„Tudi ta prisproda ni slaba. Vidim, da so vam simboli blizu. Vendar je vaša predstava varljiva, moja pa stvarna. O galebih pravijo tako tukajšnji ljudje. In to drži. Nevihta bo v nekaj dneh.“

Potem je zapeljal k otoku. Privezala sta čoln v pristanu in se vzpenjala po stopnicah proti cerkvi. Kamnite stopnice so bile razjedene od časa in mnogih korakov. Držala se ga je za roko in štelala stopnice, ki so se strmo dvigale.

„Devetindevetdeset sem jih naštel, če se za eno nisem zmotila.“

„Tudi če ste se. Majhna pomoča v cerkvenih stvareh ne pomeni velikega greha,“ je dejal major, ki mu je bila njena naivna pristržnost všeč.

„Veste, zakaj sem si zaželela na otok?“

„Ne vem, lahko pa si mislim.“

„Uganili ne boste.“

„Gotovo zato, da bi zvonili.“

Veselo se je zasmejala: „Vi berete moje misli. Zvoniti s tem zvonom sem si želela že kot otrok. Pa uganite še to, kaj si bom želela?“ se je igrivo sukala okoli njega.

„O tem ne razmišljam. Če uganem še to, vam bom vzel nekaj veselja in samozavesti. Tega pa ne maram.“

„Kako ste uvidevni, zares,“ je rahlo posmehljivo odvrnila. „In mislite, da verjamem v izpolnitev želje?“

„Ne vem. Ne poznam vas toliko,“ je zaigral Wolf.

„Gotovo me imate za naivno in otročjo.“

„Nikakor. Mnogo ljudi prihaja na otok in skoraj vsi zvonijo. Slišal sem celo, da so se mnogim želje izpolnile. Toda opozarjam vas: pravijo, da se izpolni le tista želja, ki je v srcu takrat, ko zvon zazvoni in da je to ena sama želja. Ljudje pa si navadno želijo preveč in vse naenkrat.“

Befežen cerkvenik jima je odprl cerkev in ju pustil sama. Vstopila sta v hlad, svetlišče je bilo temno, le na oltar je padala rumenkasta svetloba skozi velika barvasta okna. Na koncu klopi je z oboka visela vrh, spolzka in gladka od dotikanja nešteletih rok. S slovesnim korakom sta se napotila do nje in molče obstala. Srh tesnobe, pomešan z lepoto ugašajočega dne, jo je spreletel, ko je stegnila roke kvišku in se oprijela vrvi. Z vso močjo je potegnila. Vrv se je vdala, in v stolpu je zapel zvon v otožnem, skoraj žalostnem ritmu. V njej se je utrnula želja, za katero sama ni ve-

Čarovnija prvih besed

Ali je jok „prvi govor“ dojenčka? Temu lahko pritrjuje vse mlade matere. Od vsega začetka vedo, kako joka njihov dojenček, kadar je lačen, kako, kadar ga kaj boli, in kako, kadar ga zebe. Po prvem mesecu življenja govori dojenček z „gugutanjem“. Tako izraža svoje zadovoljstvo, ker se počuti prijetno. Gugugu... Takšno izražanje se počasi spreminja v samoglasnike in soglasnike in končno v najbolj pogostni zlog „ma“, ki se bo spremenil v neskočno izgovarjanje „ma-ma-ma-ma...“.

Mati dokazuje, da je zadovoljna s tem otrokovim podvigom, ponavlja ta zlog, hrabri otroka, smešlja se mu... Tako se prične magična igra enakih zlogov.

Mnogo kasneje dojenček dojame, da dva zloga „ma-ma“ vsebujejo ogromno pozitivnih elementov varnosti, nagrado, blaginjo v zibki, ki je njegov svet. „Ma-ma“ se spreminja počasi v „mama“, v prvi precizni zvok s preciznim pomenom — neke pod konec prvega leta otrokovega življenja. Otrok je odkril ključ govora! Zvoki, ki jih izgovarja otrok, so vedno bolj organizirani in otrok jih izgovarja z določenim namenom: postajajo sporočila. Igra se spreminja v učenje jezika — tisti trenutek, ko dojenček dojame konstrukcijo tehnike besed.

V tem razvojnem obdobju je menda največje otrokovo odkritje, da reče „ne“, da se čemu upre, da kaj odbije, da potrdi svojo osebnost, da nasprotuje svetu velikih in močnejših od sebe, da sprejme tveganje in zaplete.

V obdobju drugega življenjskega leta je za otroka jezik še vedno igra in on se ne trudi prav preveč, da bi ga okolica razumela.

V tretjem življenjskem letu čuti otrok potrebo, da svoj govor prilagodi govoru odraslih: to dejanje je utrudljivo in težko in besede niso več zabava. Otrok ve, da mora govoriti zato, ker je to koristno predvsem zanj. Nadaljnje napredovanje je odvisno od mnogih okoliščin. Opaziti je, da edinci govore prej, ker bolj prisluškujejo pogovoru odraslih, dvojčki počasneje, ker se zadovolje s tem, da poslušajo drug drugega. Včasih zavre pogovor bolezen ali rast zob. Razumljivo je, da veliko vpliva na otrokov govor njegova okolica. Mestni otrok bo na primer veliko hitreje razpoznaval avtomobilske znamke kot vaški, ne bo pa tako hitro ločil koze od osla.

„Mi,“ pravi v svoji knjigi Tisoč dni besed profesor Bernard, „se morda niti ne zavedamo, kako velika je naša odgovornost do naših otrok. Najpogosteje mislimo, da smo storili vse, ko jih negujemo, ljubimo in hranimo. Otroka pa je treba tudi razumeti. Prodreti moramo v njegov svet, od blizu ga je treba opazovati... Če hočemo, da bodo naši otroci srečnejši od nas, če jim hočemo ustvariti boljši svet, je nujno, da jim še bolj pomagamo pri tem, kot smo to storili doslej. In da bi to zmogli, moramo otroke razumeti.“

Po prvih otrokovih besedah se poraja nov človek, postaja navaden ali genialen, lopov ali poštenjak, strahopetec ali heroj. Kakšen človek bo dokončno postal iz tega zarodka, je odvisno od tega, kako ga bomo dojeli — in razumeli.“

Nevarnosti prežijo

Tudi v lastnem stanovanju se more otroku zgoditi marsikaj neprijetnega. Mimogrede se more majhen otrok poškodovati, če — seveda — starši niso dovolj previdni.

Torej vam dajemo nekaj dobrohotnih nasvetov, ki jih upoštevajte, če hočete svojega otroka obvarovati nezgode in poškodb.

Pozabljena premična lestev ob balkonski ograji ali odprtem oknu pa tudi prenosna klopca moreta ponuditi otroku možnost, da uresniči svojo zamisel: povzpel se bo nanju,

Likanje moške srajce

Ali veste, da ni vseeno, kako likamo moško srajco? Sicer je res, da so vedno bolj v rabi srajce iz sintetičnih vlaken, ki jih ni treba likati, toda takšne srajce so tudi vroče in neprodušne. Tako se mnogi moški spet odločajo za navadne platnene srajce.

Srajca mora biti pred likanjem dobro navlažena. Potem pričnemo likati:

Najprej prelikamo manšete, z levo roko jih nategnemo, da bi se ne pojavile gube. Potem zlikamo notranje strani gube ob manšeti in zatem rokav. Ko zlikamo tudi drugega, se lotimo likanja ovratnika. Pri tem je treba zelo paziti, da ne povzročimo gub. Potem je na vrsti hrbtna stran srajce, nato prednji del in poramek.

Ko je zlikana cela srajca, jo zapnemo in še enkrat prelikamo prednji del. Pri zlaganju moramo paziti, da je hrbtni del lepo poravnani.

In kako srajco zložimo!

Najprej zavijamo del srajce z rokavoma z ene in druge strani. Potem pazljivo zložimo rokava pa srednji del srajce in na koncu prepognemo srajco čez polovico. Končno še z likalnikom poravnamo ovratnik.

Drobni nasveti

DA BOSTE ZJUTRAJ POGUMNEJE VSTALI, popijte najprej črno kavo (s kofeinom ali brez njega), pripravljeno v termovki. Nujno potrebni zajtrk pozimi zaužijte po toaleti, ker vam bo tedaj bolj teknil.

DA BOSTE LAŽJE KLJUBOVALI MRAZU, se nekaj minut, preden greste ven, dobro ogrejte — tako da za trenutek stojite oblečeni pred ognjem. (Zares, ne boste se prehladili!)

PONOČI NE ODPIRAJTE OKEN. Ponoči deluje vaš organizem z zmanjšano močjo; vse obrambne snovi počivajo in se težje upirajo ledenemu zraku. In če se slučajno razkrijete, je prehlad takoj tu. Bolje je spati v manj zagretem prostoru (najbolje pri 16 stopinjah C).

in potem — bolje da ne mislite na posledice. Torej pazite, kam boste poslali lestev, ki jo uporabljate pri pomivanju oken ali obešanju lestencea.

Zavoljo nemarnosti in starševske nepremišljenosti so vličnice velika nevarnost za nedoraslega otroka. Skrijte jih s kakšnim kosom pohištva — omaro, predalnikom, stolom — ali pa onesposobite za čas, dokler otrok ne odraste. V prodajalnah z električnim materialom moreta kupiti tudi pripravo, s katero zaprete vličnice, dokler je otrok še majhen in brez nadzorstva.

Če imate v kuhinji električni mešalnik, ga vedno po uporabi takoj izključite. Otrok bi mogel v svoji veliki radovednosti vtakniti roka vanj, in potem...

Škarje so že od nekdaj privlačevale otroke. Toda dokler so še majhni in umsko neobogljivi, jih raje skrijte, kajti v otroških rokah bi mogle povzročiti veliko nesrečo.

Nikoli ne pustite nezavarovanega luga ali kakega drugega pralnega ali čistilnega sredstva. Varujte se tudi shranjevanja vročih tekočin, če imate majhnega otroka. Opekline so najhujše, kar more prizadeti otroka.

Pazite, da likalnik po likanju vedno takoj shranite na varen prostor. Otrok bi se mogel dotakniti vročega železa ali vročega vliakla in si hudo opeči roko ali obraz.

Otroka nič bolj ne prevzame kot ogenj. Pazite torej na štedilnik, ki ga kurite z drvmi ali premogom, pazite na vžigalice...

Otrok se rad igra tudi s prho v kopalnici. Zato ga ne puščajte samega v njej.

Kis je nenadomestljiv

Vinski ali sadni kis, brez katerega si ne moremo misliti gospodinjstva, ni samo dragocena tekočina za pripravo različnih solat, temveč je tudi odlično sredstvo za čiščenje številnih predmetov v stanovanju.

Našteli bomo le nekatere izmed mnogih lastnosti kisa. Kuhinjska posoda bo svetla in lesketajoča, če jo bomo od časa do časa prekuhali v raztopini vode in kisa (3 žličke kisa na liter vode).

Steklene in kristalne vaze bodo s kisom kot nove: en nastrgan surov krompir dobro zmešajte z dvema skodelicama kisa in s to mešanico zdrgnite vaze, potem pa jih oplaknite s čisto mlačno vodo.

Če vonja kuhinjska posoda po čebuli ali ribah, jo dobro zmočite s skodelico kisa, malo kisa pustite za eno uro na dnu, potem pa posodo oplaknite.

Sir ali meso zavijemo v krpo, ki smo jo namočili v kis, potem pa vse skupaj v staniolski papir. Tako se bo tovrstno živilo dolgo ohranilo sveže.

Potemnele bakrene predmete osvežimo z mešanico enakih delov moke, soli in kisa. Potemnele steklenice bodo spet čiste in prozorne, če denemo vanje žlico riža ali malo jajčnih lupin in skodelico kisa, potem pa vse to dobro pretresemo. Na koncu oplaknemo steklenico s čisto vodo.

Polivinilne zavese v kopalnici bodo spet lepe, če jih bomo za nekaj ur deli v oksidano vodo, potem pa jih oprali v čisti vodi.

Kisova voda imenitno čisti volnene preproge in njihovim barvam vrača svežino.

Sijoča mesta na oblekah, predvsem na moških hlačah,

če jih bomo odstranili, če jih bomo zdrgnili s krpo, ki smo jo pomočili v kis. Po takšnem čiščenju pustimo oblačilo nekaj časa na prepihu, prelikamo pa ga šele naslednji dan prek mokre krpe.

Volneni ali svileni oblačilni in drugačni predmeti bodo spet mehki in bleščeči, če bomo deli v zadnjo vodo pri pranju žlico ali dve kisa.

Prevekle na kavčih in naslonjačih bomo lepo očistili s krpo, ki smo jo pomočili v raztopini pol skodelice kisa in četrta litra tople vode.

Lasje bodo mehki in bleščeči, če bomo zadnji vodi pri izpiranju dodali žlico čistega vinskega kisa. Vonj po kisu izgine, ko se lasje posuše.

Zamašena nalivna peresa čisto stimo s kisom, potem pa jih splahnemo s toplo čisto vodo.

delu. Vrniti se s poti, na katero jo pošilja ta demonski človek.

Potem je spustila vrv. Zvon je še nekajkrat zazvonil, nato pa utihnil. Šele sedaj se je spomnila, da ni sama. Počasi se je obrnila k njemu in zagledal je tako odsoten in tuj obraz, da mu je nasmele na obrazu hipoma ugasnil.

Prva se je zavedela ona. „Ali ne boste zvonili?“

„Ne,“ je odsekal kratko.

„Zakaj ne?“ je začudeno vprašala. Poskusila se je nasmehniti.

„Ker nimam nikoli samo ene želje. Želim si preveč in premalo, da bi bilo vredno zvoniti. Življenje mojih želja je odvisno od moje volje.“

„Zelo ste samozavestni. Rada bi košček vaše moči in trdnosti.“

„Mogoče bi se dalo dobiti tudi to,“ je počasi odvrnil, ko sta stopila iz cerkve.

Pred vhomod sta se ustavila in si ogledala stolp mangle z vna, ki je imel line zadelane z deskami.

„Ana, poglejte zanimivost! Te line so bile zadelane na ukaz viteškega kralja Aleksandra Zedinitelja,“ je dejal prezirljivo.

„Zakaj?“

„To je zvonček želja, ki mu je bilo potrebno zavezati jezik, da ne bi preglasno klical nebo na pomoč in budil vest ljudi ter molil dobrega spanca Karadjordjevičem in drugim na dvoru. Saj si lahko predstavljate, kaj si raja želi. Smrt gospodi. Propadli so kljub temu, in mi, nemška oblast, smo pustili prav tako zvon z zadržanim vratom,“ se je zakrohotal Wolf pomenljivo, da bi vzbudil prejšnje dobro razpoloženje.

„Zakaj pa vi ne pustite, da bi se zvon razlegal po kotlini? Saj lepo poje!“

„Kdor prihaja sem zvoniti, si prav gotovo ne želi, da bi bili mi jutri v Moskvi, pojutrišnjem v Londonu, temveč, da bi nas danes vzel hudič. S takimi vred, kot ste vi, draga moja! Želje ljudi so si zelo nasprotni.“

„Kaj vam ne pride na misel,“ je dejala nekam grenko. Majorjeva pripomba jo je neprijetno spomnila na njeno vlogo.

Zavila sta k obali z namenom, da bi obšla otok po stezi.

„Naj vam povem nekaj o tem zvonu. Ljudje se boje moči sveta in ne zaupajo vase. Zato prosijo pomoči. Želja je največkrat stvar skritega cilja ali zgrešene poti. Utrditi željo pred dvomom pomeni: kdor si kaj močno želi, to tudi ustvari. Zato se uresniči mnogo želja in med njimi se bo morda tudi vaša. Kaj ste si želeli?“ Sunkoma se je obrnil k njej in jo pogledal naravnost v oči.

Za hip se je zmedla, potem pa kar prehitro odgovorila: „Neumna želja. Želela sem si vrniti se od tam, kamor me boste poslali.“

Wolf se je v trenutku zresnil in spet nasmehnil. „Tega zares ne bi uganil. To je pametna želja. Porojena pa je iz strahu, zato je vredno toliko več.“

Prijel jo je okoli ramen in jo pritisnil k sebi. Nagonsko je začutil, da ji mora prav sedaj, prav v tem trenutku utrditi zaupanje, zato ji je dejal: „Vi morate in boste uspeli. Če si pa to poleg vsega še močno želite, je toliko boljše. So stvari, za katere mora biti človek pripravljen.“ Molče mu je prikimala in se z otroško zaupljivostjo privila k njemu.

Na zahodni strani otoka, kjer se odpira pogled na mračne gozdove nad jezerom, sta postala. Voda, ki je tu najgloblja, je bila vijoličasto zelena. V njej je odsevala vsa lepota umirajočega listja.

Sedla sta v čoln in odveslala proti obali, ki se je kopalala v luči ugašajočega sonca.

In še en nasvet: sladkarji ne hranite v predalu, ki je nad otrokovo glavo. Otrok se bo spomnil na vablivo čokolado, odprl bo predal in kdove, ali ne bo odprl preveč, tako da mu bo predal padel na glavo. Shranjujte stvari, ki ga zanimajo in mu ne škodijo, nizko da se izogne vsej tej nevarnosti; nevarnost, ki jo povzroči pokvarjen želodček, je mnogo manjša...

Poskusite!

ZAREBRNICE

ZAREBRNICA PO DEBRECINSKO (svinjsko meso)

Za 5 zarebrnic potrebujemo: 5 zarebrnic — kotleto, dve debeli čebuli, 2 kisi kumarici, eno hrenovko ali safalado, po žlički rdeče paprike, paradižnikove mozge in moko, 2 žlički smetane in potrebno juho ali vodo za zalivanje omake.

Zarebrnice solimo, opečemo po obeh straneh, na preostali masti pa sprajimo na rezance sesekljano čebulo, jo opravimo z moko, pridenemo mozgo, papriko, omako zalijemo, pokuhamo, precedimo po zarebrnicah in jih dušimo do mehkega. Nato pridenemo na rezine zrezane kumare in safalado, ki smo jo prej olupili. Prevremo vse še s kozarcem vina, pred serviranjem pa dodamo smetano.

ZAREBRNICA PO VRTNARSKO (telečje meso)

Potrebujemo 5 zarebrnic (vsaka po 10 dkg), 5 dkg masti, masla ali olje, nekoliko graha, majhno cvetačo, dva korena, malo špinacije in zelenega fižola. Potrebujemo še eno do dve žlici moke, juho ali vodo za omako, sol, limonin sok, peteršilj in po želji še smetano.

Zarebrnice solimo in jih po obeh straneh opečemo. Na preostali masti prepražimo žlico moke in jo zalijemo z juho ali vodo. Omaki dodamo že prej kuhano in primerno zrezano zelenjavo, popramo, solimo, dodamo limonin sok in prevremo. Pred serviranjem dodamo še smetano in vse potresemo s sesekljanim peteršiljem.

„Ali ste videli podpise v cerkvi? Napisanih, vrezanih v les, vgrebenih v kamen je toliko, da ne bi položil roke na čisto ploskev. Človek je čuden. Roko mu vodi strah, da bi bil pozabljen. Upira se brezumnosti. S preprosto čačko na steni opozarja nase. Smešno, ali ne? Mnoge od teh grabi smrt morda prav ta trenutek in morda bo to edina sled za njimi.“

„Saj to je grozno, če pomislite na to, kako je resnično.“ „Čas teče in nobena izgubljena prilika se nam ne vrne.“

„Ali vam je žal?“ ga je pomenljivo vprašala.

„Meni ne. Jaz zase poskrbim, da sled ostaja. Bolj mi je žal za vas, ker se ne znate poigrati z življenjem in čakate. Čemu? Koga? Komu na čast?“

„Ne vem. Morda je nekaj v tej previdnosti. Nič ne morem za to!“ mu je odvrnila zamišljeno in dodala: „Morda ne znam živeti.“

„Živeti je velika umetnost. Jaz živim preprosto in po enostavnih načelih, ki jih izrazim lahko v treh besedah: živi nevarno, prikrito in hitro. Vsako od teh načel so mi dala lefa. Mladost je izzivanje in iskanje nevarnosti, ker je spoznanje in tveganje. Pozneje sem svoj princip dopolnil: čim več vedeti o vsem, kar me obdaja in čim manj dati vedeti o sebi. To se pravi, živeti prikrito. Ker pa je v vojni vse to premalo, je treba živeti hitro in ne izpustiti ničesar, kar nudi življenje. Že jutri se ribe v jezeru lahko goste s teboj ali pa ti črvi in ptiči rijejo po drobovju.“

„Všeč so mi ta vaša načela. Prav zanimiva so. Vprašanje je samo, kako se stvar izkaže v praksi. Tudi jaz bi rada imela svoj življenjski princip v treh besedah kot vi. Živela bi rada v miru, ljubezni in počasi.“

(Se nadaljuje)

HANS-JOACHIM RIEGENRING

Neromantična romanca

Vsak večer sva se dobila v baru hotela ob obali.

Bil je zdravnik — asistent na polikliniki. Prijeten človek, toda tako neromantičen, tako zelo neromantičen.

Najlepši sončni zahod je bil zanj le rezultat atomskih dogajanj in optičnih zakonov; simfonični koncert v hotelu samo vsota glasov različnih instrumentov, torej povsem matematična rešitev, pa še netočna povrhu.

Nekoga večera sem odkril predmet, ki je z nepojmljivo močjo privlačil moje poglede.

„Vidite plavalasko tam v kotu?“ sem mu razburjeno prišepnil. Pogledal je tja. „Kaj je z njo?“

„Kaj je z njo?“ pravite? Najčudovitejša ženska na vsej obali je, živ ideal ženske lepote. Ta haja, ta držal!“

Moj znanec se je namrdnil. „Človek, dragi moj prijatelj, torej tudi ženska, je zmes šestinšestdesetih odstotkov vode in štirinšestdesetih odstotkov drugih primesi, kot fosforja, železa, klora, žvepla, svinca. Prav nič posebnega, celo alkohola ne vsebuje. Na zdravje!“

„No,“ me je pozdravil naslednjega večera, „saj žarite kot reflektor!“

„Za to imam tudi vzrok. Ime ji je Erika.“

„Erika? Kdo? Aha, tako.“ Zmajal je z glavo. „Dva ruma, natakari!“ Jaz sem bil pijan od sreče, ta človek pa je mislil na rum!

„Ves dan sem bil z njo,“ sem priznal. „Moral bi jo videti v kopalni obleki! Njene noge so reklama za najlonke. Pa še ostalo! Če bi imele vse ženske tako postavbo, bi propadle vse tovarne steznikov.“

Zdravnik se je pomilovalno smehljajal. Z brezbrzišnim pogledom je ošini Eriko, ki je bila pravkar stopila v bar. „Izpijte, prijatelj! Ljubezen vas je popolnoma oslepila. Vašo izbranko že vidite v kopalni obleki. Lepo. Zdaj pa si zamislite, da ji slečete kopalke!“

Že ob misli na to me je obtil pot. „Najprej kopalke,“ je ravnodušno nadaljeval, „potem pa kožo.“

„Kaj?“
„Kožo. Pa salo in mišice in tako naprej — vidite rezultat? Ta vaša čudovita ženska sestoji iz nekaj sto kosti, od tega dvanajstih reber, iz veliko mesa, drobovja in ostalih ne preveč okusnih stvari. Enkrat vam bom to podrobneje razložil.“

Pozno zvečer sem sedel z Eriko na obali. Moja roka je božala njeno tanko obleko.

„Nekaj sto kosti, od tega dvanajst reber.“

„Kaj praviš?“ me je vprašala med poljuboma.

„Ah, nič.“
Nebesa na zemlji, tako deklet v mojih rokah!

Bilo pa je grozno. Medtem ko sem jo božal, sem s treznostjo znanstvenika preiščeval o njenem se-

dalju, komolcih in kolenih, žilah in žlezah. Ta zmešani zdravnik je moje nežnosti spremenil v anatomske raziskave.

„Poljubil sem jo,“ sem ponosno povedal naslednji večer. „Sinoči ob polni luni.“

„Hahahaha,“ se mu je skoraj zaletelo. „Poljub! In luna! Veste, kaj je vaša luna? Ogromen kup kamenja, kjer ne raste niti bilka, prazen, pust, divji. Kar pa zadeva poljub — popijte najprej vodko, da se okrepčate!“

Zresnil se je. „To vam povem kot zdravnik in prijatelj. Pri poljubu se prenesejo milijoni bacilov. Poudarjam milijoni! In pomislite: Želodec vsebuje solno kislino. Strup! Nekaj tega strupa pride v usta in pri poljubu — človek, saj ste blede kot stena — natakari, dvojno vodko. Hitro!“

Čez eno uro je ležala Erika na mojih prsih. Strastno, plamteče. Pred menoj se je odprl raj, kot pravijo pesniki. Tedaj me je prešinila misel. Solna kislina! Nesmisel, tega nisem verjel. Toda, zdravnik že mora vedeti.

Pri naslednjem poljubu sem skušal analizirati okus.

Kakšen okus ima sploh solna kislina? Nimam pojma.

Ko pa sem vztrajal pri ugotavljanju, sem dognal — saj to je bilo grozno!

Vstal sem in preiščeval.

Predolgo.

Erika je odšla in mi ni rekla niti na svidenje.

Drugega večera je ni bilo. Pa tudi zdravnika ne.

Šel sem na obalo. Tam sem ga videl. Objemal je nekaj, kar je bilo sestavljeno iz šestinšestdesetih odstotkov vode in štirinšestdeset odstotkov drugih primesi in se je imenovalo Erika. Bil je v največji nevarnosti, da se bo zastrupil s solno kislino.

Nad njima je visel ogromen kup kamenja, pust, prazen in divji, ki sta ga navdušeno občudovala.

Poredna deklica

Poznate deklico na vasi, veselo, živo kot srebro? Kot oglje črni so ji lasi, kot biser ji žari oko.

Hudo jo kara mamica, jo kregajo ljudje. A jaz poredno deklico sem vklenil v srce.

Ko žalost v srce bo prišla in v dušo legel mrak, takrat, poredna deklica, bom imel te tako rad.

Poznate deklico na vasi, veselo, živo kot srebro? Mladostni to so zlati časi, in vendar — vse minilo bo.

Pavle Kernjak

Kako sem si izbiral ženo

Po petdesetih letih samskega življenja sem se naveličal samote, pa sem sklenil, da si poiščem ženo. K temu mojemu sklepu je največ pripomoglo dejstvo, da sem v zadnjem času pogosto prebiral vabljive ženitovanske ponudbe, med drugim tudi tole:

„POSREDNIŠKA PISARNA LJUBEZEN JE ŽE MNOGIM OSAMLJENIM LJUDEM POMAGALA, DA SO SI SPLETLI ZAKONSKO GNEZDECE! NIKAR NE ODLAŠAJTE! OGLASITE SE PRI NAS IN NAŠLI VAM BOMO IDEALNEGA ŽIVLJENJSKEGA PARTNERJA!“

Pisarna je bila v mestnem središču. Vrata mi je odprl pobič, oblečen v sinjemodro uniformo, okrašeno s svetlikajočimi se gumbi v obliki srca. Za pisalno mizo je sedelo elegantno deklet, ki me je pozdravilo z zapeljivim smehljajem in me mimogrede „olajšalo“ za dvajset frankov.

„Zdaj pa,“ je zagostolela, „se potrudite v sosednjo sobo. Na notranji strani vrat visi pravilnik, po katerem se morate ravnati. Vaša bodočnost je odslej v vaših rokah...!“

Zahvalil sem se in se napotil v sosednjo sobo. Na nasprotni strani sobe je bilo še dvoje vrat. Na enih je visel napis: „Žena za vse življenje“, na drugih pa: „Mož do groba.“

Seveda sem vstopil skozi vrata, na katerih je pisalo „Žena za vse življenje.“ In spet sem se znašel pred steno z dvoje vrat. Na desnih je visel napis: „Blondinke“, na levih pa „Črnolaski.“

Priznati moram, da so mi blondinke že od nekdaj bolj ugajale. Zato sem vstopil skozi desna vrata. In glej... izbiranja še vedno ni bilo konec. Na levih vratih je visel napis: „Mlada očarljiva dekleta“, na desnih pa: „Izkušene zrele ženske in vdove.“

Razumeli boste, da me je kar potegnilo na levo. Spet sem se znašel pred dvojnimi vrati. Tokrat sem lahko izbiral med „visoko, klasičnih telesnih oblik“ ali med „debeluško z manjšimi telesnimi hibami.“

Prav nič nisem okleval. Vedno sem imel smisel za harmonijo telesa. To je vsekakor velika reč, mar ne?

Toda tudi v tej sobi ni bilo nikogar. Nato spet dvoje vrat in dva napisa:

„S številnimi sorodniki“ in „Osamljene“.

Zelel sem, da bi moja bodoča življenjska družica vso svojo skrb in ljubezen posvečala le meni, zato sem vstopil skozi vrata z napisom „Osamljene.“

Že šesti sem se znašel pred dvojnimi vrati. To pot so napisi govorili o „gospodinskih in drugih sposobnostih“ bodočih žena. Na voljo so bile take, „ki rade krpajo nogavice, si same živajo obleke in rade kuhajo“ ter take, „ki igrajo bridge in hočejo imeti gospodinjsko pomočnico.“

Zmagala je seveda tista prva, pridna in delavna. Prijel sem za kljuko, vstopil in se sploh nisem več čudil. Na dvoje vrat sem se že navadil. Bil sem že kar navdušen, posredovalna pisarna „LJUBEZEN“ tako temeljito klasificira svoje kandidatke. Zdaj so napisi nad vrati govorili o intelektualnih lastnostih in drugih odlikah kandidatke. Na voljo so bile „Plemenite, čustvene in preproste“ ter „Genialne, ki živijo v višjih duhovnih sferah.“

Tokrat sem se odločil za prve.

Nato sem moral izbirati med tako, „ki bo oboževala svojega moža“, in tako, „ki bo hotela, da bi jo mož nosil na rokah“.

„Dekle, ki me bo oboževalo! Le naprej skozi ta vrata!“ sem si dejal. Tudi v deseti sobi ni bilo konca izbiranju. Napisi na vratih so govorili o rečeh, ki niso ravno tako nepomembne za bodoči zakon. „Bogata z lepim stanovanjem“ in „Revna kot cerkvena miš.“

Mislil, da mi ni treba povedati, za katera vrata sem se odločil, in lažnivci ste, če boste rekli, da bi se vi drugače. Vstopil sem in se spet znašel...

Lahko ugibate, pa ne boste uganili!

... na ulici!

Lepi deček v sinjemodri uniformi z bleščočimi gumbi v obliki srca mi je molče izročil vijoličasto kuverto. V njej je bilo zrcalce s kratkim sporočilom:

„Preden postavite take pogoje za svojo bodočo ženo, bodite tako pošteni, pa se temeljito oglejte v zrcalcu, ki vam ga prilagamo!“

Michael Auber

Mesec slovenske knjige

V SAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 1.—

— **BOLJŠA IN CENEJŠA KRMA — KLJUČ RENTABILNOSTI GOVEDOREJE**, 88 str., br.

— N. Anciferov: **HERCEN**, 102 str., br.

— B. A. Keller: **LJUDJE, KI SPREMINJAJO NARAVO RASTLINSVTA**, 50 str., br.

— Dr. Marij Avčin: **NAŠ NAJMLAJŠI**, 32 str., br. ilustr.

— **SNIGULČICA**, barvna slikanica, br.

V SAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 2.—

■ Anton Flego: **OSKRBOVANJE SADNEGA DREVJA**, 176 str., ilustr., br.

■ Dr. Mirko Černič: **SLOVENSKA ZDRAVSTVENA BESEDA**, 158 str., br.

■ Karel Čapek: **VRTIČKARJEVO LETO**, 96 str., ilustr., br.

■ Ksaver Meško: **MLADIM SRCEM**, 110 str., ilustr., br.

■ Julija Bračič: **GRAŠČINSKI STRADARJI**, 174 str., br.

V SAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 3.—

— Dušan Radič: **VAS**, 198 str., br.

— Tone Seliškar: **VELIKA GALA PREDSTAVA**, 126 str., ilustr., br.

— Ivan Tavčar: **V ZALI**, 120 str., ilustr., br.

— France Bevk: **IZ ISKRE POŽAR**, 112 str., ilustr., br.

— Dimitar Vlahov: **MAKEDONIJA**, 218 str., ilustr., br.

V SAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 4.—

■ Lojze Avsenak: **IZ STAREGA PISKRA**, 110 str., br.

■ Smiljan Rozman: **POLETJE**, 164 str., br.

■ Anton Ingolič: **DEČEK Z DVEMA IMENOMA**, 112 str., ilustr., br.

■ Ivo Zorman: **IZ OBROČA**, 110 str., ilustr., br.

■ Ciril Kosmač: **POMLADNI DAN**, 174 str., br.

V SAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 5.—

— Hans Ruesch: **NA VRHU SVETA**, 150 str., br.

— Karel Grabeljšek: **POMLAD BREZ LASTOVK**, 152 str., br.

— **STANOVANJE — OPREMA IN UREDITEV**, 138 str., ilustr., br.

— **SREČANJE Z ŽIVALMI STEP IN PUŠČAV**, 108 str., ilustr. br.

— **ELEKTRIKA ZA DOMAČO RABO**, 174 str., ilustr., br.

V SAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 6.—

■ Mile Klopčič: **DIVJI GRM**, 190 str., br.

■ **BEVKOVA BIBLIOGRAFIJA**, 64 str., ilustr., br.

■ Janko Moder: **IZ ZDRAVIH KORENIN MOČNO DREVO**, 192 str., ilustr., br.

■ Olav Duun: **HOJA SKOZI TEMO**, 120 str., kart.

■ Rok Anih: **ZIBELKA**, 126 str., ilustr., br.

V SAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 7.—

— **PREHRANA PREDŠOLSKEGA OTROKA**, 116 str., br.

— Jordan Jovkov: **ŠIBILJ**, 238 str., kart.

— M. Iljin: **PRIRODA IN LJUDJE**, 198 str., pl.

— E. Seton Thompson: **ČRNI KLUSAČ**, 174 str., ilustr., kart.

— **MLADOST V BOJU**, 126 str., pl.

V SAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 8.—

■ **KAJ NAJ OBLEČEM**, 86 str., ilustr., br.

■ France Lipičnik: **NARODOPISNE ČRTICE**, 112 str., br.

■ Marija Hamsun: **OTROCI Z DOLGEDA BREGA**, 184 str., ppl.

■ France Bevk: **OTROŠKA LETA**, 94 str., ilustr., kart.

■ Jan Welzl: **NA ZLATEM SEVERU**, 245 str., kart.

V SAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 10.—

— **GREMO NA IZLET**, 104 str., ilustr., br.

— Jack London: **VRAGI NA FUATINU**, 174 str., kart.

— Rovenski Ujomova: **STROJ IN MISEL**, 136 str., br.

— A. C. Clarke: **PLANET SEDMIH SONC**, 116 str., br.

— Charles Eric Maine: **GOSPODAR SVETA**, 172 str., br.

V SAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 12.—

■ **OSMI KROG PEKLA**, 160 str., br.

■ Cesare Pavese: **TOVARIŠ**, 138 str., br.

■ Dr. Jože Žitnik: **RAK — BOLEZEN NAŠIH DNI**, 246 str., ilustr., br.

■ Miha Ogorevc: **POT V VRTNO VESELJE**, 142 str., ilustr., br.

■ Marjan Kolar: **PRAZNO NEBO**, 174 str., br.

V SAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 14.—

— Anton Polenec: **NARAVA V MUZEJU**, 160 str., ilustr., br.

— A. Omre: **BEG**, 210 str., br.

— Thomas R. Henry: **BELI KONTINENT**, 154 str., ilustr., kart.

— Rodoljub Čolakovič: **SPOMINI IN SREČANJA**, 138 str., ppl.

— Georg H. Cox: **NEVABLJENI GOST**, 108 str., pl.

V SAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 16.—

■ Ernst Glaeser: **LETNIK 1902**, 270 str., br.

■ Peter Božič: **IZVEN**, 116 str., br.

■ A. Beljajev: **GLAVA PROFESORJA DOUELLA**, 128 str., ppl.

■ Finn Soeborg: **TAKŠNI SO PAČ**, 136 str., kart.

■ Jukio Mishina: **KIPENJE MORJA**, 134 str., kart.

V SAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 18.—

— Branka Jurca: **STEKLENI GRAD**, 172 str., ppl.

— Jean-Paul Sartre: **GNUS**, 248 str., br.

— Nikolaj V. Gogolj: **MRTVE DUŠE**, 314 str., br.

— Radojem Domanovič: **ZGODBE IN SATIRE**, 204 str., kart.

— Aldous Huxley: **GROTESKNI PLES**, 316 str., br.

V SAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 20.—

■ Simon Gregorčič: **ZBRANO DELO**, tretja knjiga, 486 str., pl.

■ Simon Gregorčič: **ZBRANO DELO**, četrta knjiga, 504 str., pl.

■ Vladimir Bartol: **TRŽAŠKE HUMORESKE**, 188 str., ilustr., ppl.

■ Jože Kranjc: **MOJ OTROK IN JAZ**, 160 str., pl.

■ Leonid Leonov: **JAZBECI**, 406 str., pl.

„Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse

Edinstven „cocktail“ na ledu

V IZVEDBI DUNAJSKE DRŠALNE REVUJE

Včeraj se je v celovški Mestni hali začelo letošnje gostovanje dunajske Dršalne revije, ki bo do 15. februarja predvajala svoj najnovejši spored z obetajočim naslovom „Cocktail“. Premiera v Celovcu je dovolj jasno pokazala, da gre pri sporedu tega svetovno znanega ansambla spet za nekaj izrednega, še lepšega, še boljšega, če je tukaj sploh še možno govoriti o nadaljnjem stopnjevanju.

V našem listu smo že obširno poročali o letošnjem gostovanju in programu, vendar je možno še marsikaj dodati, predvsem zdaj, ko se je revija že predstavila. Zlasti bi lahko navedli to in ono o posameznih solistih, med katerimi nedvomno zavzema vodilno mesto trojica Regine Heitzer, Milena in Ronnie McKenzie. „Biografija“ Regine Heitzer je izredno obširna: sedemkrat po vrsti (v letih 1960 do 1966) si je osvojila naslov avstrijske državne prvakinje, dvakrat (1965 in 1966) je bila evropska prvakinja, v letih 1963 do 1965 si je osvojila srebrno kolajno na svetovnih prvenstvih in leta 1964 tudi pri olimpijskih igrah, medtem ko je v sezoni 1967-68 postala svetovna prvakinja med poklicnimi drsalci. Milena iz Prage je pojem že za vse ljubitelje dršalne umetnosti in ni treba o njej obširno govoriti; Ronnie McKenzie pa kot svetovni prvak med poklicnimi drsalci prav tako sodi med svetovno elito in je to že večkrat dokazal tudi v okviru dunajske Dršalne revije. Razumljivo pa tudi vsi ostali solisti ter celotni balet predstavljajo edinstven izbor športnih zmogljivosti, plesne umetnosti, akrobatike in komike na ledu.

Tej „človeški“ plati predstave je treba dodati še „tehnično“ stran, to so nešteti kostumi, to so dobro preračunani svetlobni efekti, to je predvsem brezhibna režija in osvajača glasba — vse skupaj jamči za uspeh, kot ga pri tej vrsti prireditelj res dosega le dunajska Dršalna revija, ki je sicer imela že dovolj posnemačev, pa je vendar še nihče ni niti dosegel, kje šele prekosil.

O tej visoki ravni ansambla in njegove predstave so se na včerajšnji premieri prepirčali številni obiskovalci, katerim bodo v prihodnjih dneh — kakor vsako leto ob gostovanju dunajske Dršalne revije — sledili še mnogi tisoči ljudi od blizu in daleč. Tako bo celovška Mestna hala spet skozi deset dni prizorišče vrhunske dršalne umetnosti, ki bo navdušila in prevzela vse neštete obiskovalce kot edinstveno doživetje.

RADIO PROGRAM

1. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 16.00, 17.00, 18.45, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 6.40 Jutranja opažanja, 6.45 Vesele melodije, 7.20 Jutranja gimnastika, 7.25 Jutranja glasba, 8.05 Jutranja glasba, 9.00 Za prijatelje stare glasbe, 10.05 Komorni koncert, 11.00 Roman v nadaljevanjih, 11.15 Opolndanski koncert, 13.00 Operni koncert, 14.00 Dirigenti, orkestri, solisti, 14.45 Mednarodna gospodarska poročila, 15.00 Več uka, več znanja, 16.03 Stereo-koncert, 18.43 Pregled sporeda.

Sobota, 7. 2.: 6.05 Odkrito povedano — 6.12 Vesele melodije — 9.00 Smeh sodi k oliki — 13.00 Srečanje z Avstrijo — 13.30 Tehnični razgled — 13.45 Iz opernega sveta — 14.45 Orkestrski koncert — 16.15 V žarišču — 17.10. Ex libris — 18.00 Domovina Avstrija — 19.20 Oddaja zveznega kanclerja — 20.00 „Plesne knjige“ — 21.00 Friedrich Gulda in njegovi Euro-jazz-koncerti — 23.10 Mala nočna glasba.

Nedelja, 8. 2.: 6.05 Vesele melodije — 8.05 Teden dni svetovnih dogodkov — 9.10 Satirična oddaja — 10.00 Maša — 11.00 Koncert dunajskih filharmonikov — 11.40 Iz gledališča — 13.30 Stališče — 13.45 Ples in veselo razpoloženje na opernem odru — 15.00 Ljubzenski dueti iz klasičnih operet — 15.45 Evropa 70 — 16.15 Ljubite klasiko? — 17.05 Obzornik znanosti — 17.30 Misli za pustno nedeljo — 19.10 Samo veselje z glasbo — 20.00 Sto let dunajske opere — 21.30 „Nočni čuvaj“, kabaret — 22.10 „Orfej in njegovo spremstvo“, vesela lirika z glasbo — 22.30 Karneval v starem Dunaju — 23.10 Glasba z Dunaja.

Ponedeljek, 9. 2.: 6.05 Odkrito povedano — 6.08 Preden odidele — 6.11 Vesele melodije — 12.55 Državnozbornske volitve — 13.45 Avstrijska pripovedka — 15.45 Krogi, pike, črte — 17.10 Mednarodna radijska univerza — 17.30 Mladinska redakcija — 19.30 Raziskovalne naloge — 20.00 Orkestrski koncert — 21.30 Za pustni ponedeljek — 22.10 Koncertni valček v 19. in 20. stoletju — 23.10 Sodobna glasba.

Torek, 10. 2.: 6.05 Preden odidele — 6.12 Vesele melodije — 12.55 Državnozbornske volitve — 13.00 Operni prizori enkrat drugače — 17.10 Resno je življenje, vesela je znanost — 19.30 Kulturnopolitične perspektive — 20.00 „Ples jajačastih glav“, kulturno-zgodovinska pustna farsa iz dežele Avstrije — 20.30 Orkestrski koncert — 21.00 Prizor — 23.10 Nesmrtni tričetrtinski takt.

Sreda, 11. 2.: 6.05 Glasba za pepelnico — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 12.55 Državnozbornske volitve — 14.00 Glasbene meditacije za pepelnico — 15.45

Prepad se pogloblja

Mednarodna organizacija dela v svojem letnem poročilu med drugim ugotavlja, da se prepada med bogatimi in revnimi deželami še naprej pogloblja.

V treh četrtinah držav, ki so članice Mednarodne organizacije dela, je čedalje manj brezposelnih. Tako se je brezposelnost zmanjšala za 25 do 50 odstotkov v Zahodni Nemčiji, Danski, Finski, Norveški in Zambiji. Precej se je izboljšal položaj v Franciji, kjer je ponudba za zaposlitev skoraj še enkrat več. V Zahodni Nemčiji pa pride zdaj na vsakega brezposelnega kar sedem praznih delovnih mest.

V kakih desetih državah, zlasti deželah v razvoju, pa se je brezposelnost povečala. Od septembra 1969 postaja brezposelnost večji problem v Kanadi, Veliki Britaniji in ZDA. Tako je bilo v ZDA v septembru 2,4 milijona brezposelnih delavcev, to je več kot znaša letno povprečje.

Skoraj v vseh državah so se zvišale nominalne plače delavcev. Pri tem so plače ženske delovne sile naraščale hitreje kot plače moških, kljub temu pa dobivajo ženske še vedno 20 do 40 odstotkov nižje plače kot moški. Večji del zvišanja nominalnih delavskih plač je šel za višje življenjske stroške, zlasti v zadnjih mesecih leta 1969. Ti stroški so se povečali za 10 odstotkov; v Franciji, Kanadi, ZDA, Nizozemski in Veliki Britaniji pa so življenjski stroški narasli za okrog 3 odstotke.

Veselo zaigrano — 20.10 Beljaške Toplice — 21.00 Iz koroškega glasbenega življenja — 22.30 Pogled k sosedu: Bavarska.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 7. 2.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 14.00 Zeleni gozd je lovčev raj.

Nedelja, 8. 2.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 9. 2.: 14.15 Informacije — Žena, družina, dom — 18.00 Dober večer našim malim poslušalcem

Torek, 10. 2.: 14.15 Informacije — Za smeh in dobro voljo — Športni mozaik.

Sreda, 11. 2.: 14.15 Informacije — K Prešernovemu dnevu.

Četrtek, 12. 2.: 14.15 Informacije — Vrhunska dela literature za violino in klavir.

Petek, 13. 2.: 14.15 Informacije — Šopek narodnih pesmi — Iz koroške literarne delavnice.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30, 5.00, 7.00, 8.00, 9.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 18.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.45 Informativna oddaja, 5.30 Danes za vas, 6.00 Jutranja kronika, 7.25 Pregled sporeda, 10.00 Danes dopoldne, 10.15 Pri vas doma, 12.30 Kmetijski nasveti, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Priporočajo vam, 15.00 Događki in odmevi, 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 Vsak dan za vas, 19.00 Lahko noč otroci, 19.10 Obvestila, 19.30 Radijski dnevnik, 23.05 Literarni nokturmo.

Sobota, 7. 2.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Čez zasnežene travnike — 9.50 Naš avstozop — 12.10 Prijubljene violinske skladbe iz vaje Karlo Rupel — 12.40 Z domačimi ansambli — 14.05 Glasbena pravilica — 14.25 Lahka glasba za razvedrilo — 15.40 Poje baritonist Dušan Popovič — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Filmska glasba — 17.45 Jezikovni pogovori — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 18.45 S knjižnega trga — 19.15 Ansambel Mihe Dovžana — 20.00 Zabavna radijska igra — 20.40 Lahka orkestrska glasba — 21.15 Glasba ne pozna meja — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.00 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 8. 2.: 6.00 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.45 Orkestralna glasba za mladino — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Ansambel Jožeta Privška — 14.05 Po domače — 14.30 Humoreska tedna — 14.50 Z novimi ansambli domačih viž — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 Zabavna pustna oddaja — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavno-glasbena oddaja — 22.15 Plesna glasba — 22.40 Zabavni zvoki iz studia Zagreb — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 9. 2.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.20 Cicibanov svet — 9.45 Ansambel Mojmirja Sepeta — 12.10 Orkester Slovenske filharmonije — 12.40 Koncert pihalnih orkestrrov — 14.05 Lahka glasba — 14.35 Voščila — 15.40 Mešani zbor „France Prešeren“ iz Celja — 17.05 Operni koncert — 18.35 Mladinska oddaja — 19.15 Ansambel Štirje kavači — 20.00 Koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana, solistka Dubravka Tomšič-Srebotnjakova — 22.15 Za ljubitelje jazz — 23.15 Zabavni zvoki iz studia Beograd.

Torek, 10. 2.: 8.04 Opera matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Ansambel Francija Puharja — 9.45 Slovenske narodne ob spremljavi harmonike — 12.10 Lepe stare skladbe — 12.40 Od vasi do vasi — 14.05 Glasbeno udejstvovanje mladih — 14.25 Plesni orkester RTV Ljubljana — 14.40 Mladinska reportaža — 15.40 Iz opere „Jevgenij Onjegin“ — 17.05 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 18.15 V tork navšenje

AVSTRIJA

Sobota, 7. 2.: 9.50 Mednarodne smučarske tekme — 15.00 Za otroke — 15.05 Daktarji — 15.55 Za mladino — 16.15 Za družino — 16.30 Za zbiralce znamk — 16.55 Mednarodne smučarske tekme — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar — 19.55 Mednarodne smučarske tekme — 20.15 Čar varieteteja — 21.45 Športni obzornik — 22.15 Čas v sliki — 22.30 Njegov angel z dvema pištolama.

Nedelja, 8. 2.: 9.50 Mednarodne smučarske tekme — 14.15 Evropsko drsalno prvenstvo — 15.00 Za otroke — 15.05 Flipper — 15.30 Mladinska igra — 16.45 Kontakt — 17.50 Veselo in začinjeno — 18.30 S skrito kamero — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 20.15 Skrivnosti morja — 21.05 Vedno te presnete ženske, komedija — 22.40 Čas v sliki.

Ponedeljek, 9. 2.: 11.50 Mednarodne smučarske tekme — 17.30 Mednarodne smučarske tekme — 18.00 Kakor so drugi videli — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Zaljubljen v čarovnico — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Volilni boj — 19.55 Mednarodne smučarske tekme — 20.15 Mož s kovčkom — 21.00 Motorama — 22.00 Valovi vojske in ljubezni — 23.05 Čas v sliki.

Torek, 10. 2.: 11.50 Mednarodne smučarske tekme — 17.30 Mednarodne smučarske tekme — 18.00 Angleščina — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Sodnik na Divjem zapadu — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Volilni boj — 19.55 Mednarodne smučarske tekme — 20.15 Beljaški pust — 21.30 Čas v sliki — 21.45 Pritisni na plin, Joey, filmska groteska.

Sreda, 11. 2.: 10.00 Slike iz Etiopije — 10.30 Mesto išče zgodovino — 11.50 Mednarodne smučarske tekme — 16.00 Pavliha — 17.10 Pri cvetličnem zdravniku — 17.30 Mednarodne smučarske tekme — 18.00 Francoščina — 18.25 Podoba Avstrije — 18.55 Veselje z glasbo — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Volilni boj — 19.55 Mednarodne smučarske tekme — 20.15 Upornik v sutani — 22.00 Čas v sliki.

Četrtek, 12. 2.: 10.00 Kaj morem postati — 10.50 Golika v Avstriji — 11.00 Mesto dela zgodovino — 11.30 Instrumentni tehnike — 12.00 Slike zveznih dežel: Dunaj — 18.00 Italijanščina — 18.25 Športni mozaik — 18.50 Inspektor Leclerc ugotavlja — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Volilni boj — 19.55 Mednarodne smučarske tekme — 20.15 Komorna igra — 21.35 Svet knjige — 22.35 Čas v sliki.

Petek, 13. 2.: 9.50 Mednarodne smučarske tekme — 18.00 Teletest — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Očarljiva Jeannie — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Volilni boj — 19.55 Mednarodne smučarske tekme — 20.15 Zadeva Regine Krause — 21.40 Časovna dogajanja — 22.40 Čas v sliki.

Bistvene olajšave pri modernizaciji hiš

Z novim zakonom za izboljšavo stanovanj (Wohnungverbesserungsgesetz) je tudi kmetijstvo dobilo možnost, da z državno oz. dežel. podporo modernizira svoje stanovanjske hiše. Te olajšave, ki se jih je mogoče poslužiti v prihodnjem poldrugem letu, veljajo za vse kmečke hiše, za katere je bilo gradbeno dovoljenje izstavljeno pred 1. julijem 1948.

V okviru te akcije je mogoče izvesti med drugim naslednje izboljšave stanovanjskih hiš: vodovodne napeljave v določene stanovanjske prostore, ureditev stranišč WC, modernih kopalnic ali prh, gradnjo modernih grelnih naprav ter napeljavo plina ali luči.

Interesenti za izvedbo takih del lahko najamejo posojilo, za katero prevzame dežela jamstvo in tudi plačilo obresti. Prosilci si morajo s proračuni zagotoviti posojilo pri kreditnem zavodu, potem pa pri pristojni deželni vladi zaprositi za podporo v smislu uvodoma omenjenega zakona za izboljšavo stanovanj.

— 18.45 Narava in človek — 19.15 Ansambel Borisa Kovačiča — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Radijska igra — 21.30 Lahka orkestralna glasba — 22.15 Jugoslovanska glasba — 23.15 Zabavna glasba iz studia Zagreb — 23.40 Godala za lahko noč.

Sreda, 11. 2.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Pisni svet pravljic in zgodb — 9.20 Iz glasbenih šol — 9.45 Ljubljanski jazz ansambel — 12.10 Iz jugoslovanske operne literature — 12.40 Slovenske narodne iz Bele Krajine — 14.05 Koncert za odhiti — 14.35 Voščila — 15.40 Recital violinista Karla Žužka — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Rad imam glasbo — 18.40 Naš razgovor — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Ti in opera — 22.15 S festivalov jazz — 23.15 Zabavna glasba iz studia Beograd — 23.40 Za ples.

Četrtek, 12. 2.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 12.40 Čez polja in potoke — 14.05 Pesem iz mladih let — 14.25 Plesni orkester RTV Ljubljana — 14.40 Mehurčki — 15.40 Koncert Komornega zbora RTV Ljubljana — 17.05 Glasbeno popoldne — 18.15 Morda vam bo všeč — 18.45 Kulturni glasbo — 19.15 Ansambel Jožeta Kampiča — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Slovenski pesnik Peter Božič — 22.15 Koncert skladb Vilka Ukmarja — 23.05 Srbske narodne pesmi — 23.15 Jazz — 23.40 Zabavna glasba iz studia Zagreb.

Petek, 13. 2.: 8.04 Opera matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Pianist Borut Lesjak — 9.45 Pesmi iz Medjimurja in Podravine — 12.10 Klarinetist Igor Karlin — 12.40 Mali vokalni ansambli — 14.05 Iz albuma sklaab za mladino — 14.35 Voščila — 15.30 Napotki za turiste — 15.40 Pozimi ob tabornem ognju — 17.05 Človek in zdravje — 17.15 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Rad imam glasbo — 18.50 Ogledalo našega časa — 20.00 Sekstet „Luca Marenzio“ — 20.30 Top-pops 13 — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Jazz-club.

TELEVIZIJA

JUGOSLAVIJA

Sobota, 7. 2.: 9.35 Šolska oddaja — 17.00 Mednarodne smučarske tekme — 18.00 Tartarin v Alpah — 18.55 Obzornik — 19.00 Prešernova proslava — 20.00 Dnevnik — 20.35 Evropsko drsalno prvenstvo — 22.05 Rezervirano za smeh — 22.20 Destry — 23.10 Kažipot — 23.30 Poročila.

Nedelja, 8. 2.: 9.00 Madžarska oddaja — 9.25 Poročila — 9.30 Narodna glasba — 10.00 Kmetijska oddaja — 13.05 Svetovno smučarsko prvenstvo — 14.00 Evropsko drsalno prvenstvo — 18.00 Koncert na Prešernovi proslavi — 18.30 Joe Dakota, ameriški film — 20.00 Dnevnik — 20.35 Humoreska — 21.20 Videofon — 21.35 Športni pregled — 22.10 Dialog osamljenih — 22.40 Dnevnik.

Ponedeljek, 9. 2.: 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 Šolska oddaja — 16.40 Svetovna smučarsko prvenstvo — 17.25 Poročila — 17.30 Evropsko drsalno prvenstvo — 20.10 Poročila — 20.20 Elektra, grški film — 22.10 Razgledi po filmskem svetu — 22.50 Poročila.

Torek, 10. 2.: 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 Šolska oddaja — 16.15 Svet. smuč. prvenstvo — 17.15 Veselje v glasbi — 18.15 Obzornik — 18.50 Mrtvi kurent — 19.00 Mozaik — 19.05 Sodobno poslovanje — 19.30 Cesta in mi — 20.00 Dnevnik — 20.35 Celovečerni film — 22.30 Zabava vas Gilbert Becaud — 23.20 Poročila.

Sreda, 11. 2.: 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 16.35 Svetovno smučarsko prvenstvo — 17.45 Trapolla HH 35 — 18.30 Obzornik — 18.35 Na sedmi stazi — 19.00 Mozaik — 19.05 Popularna glasba — 19.20 Na furežni dan, reportaža — 20.00 Dnevnik — 20.35 Teh naših pideset let — 22.05 Čudežni mandarin, balet — 22.35 Poročila.

Četrtek, 12. 2.: 9.35 Šolska oddaja — 14.45 Šolska oddaja — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 16.45 Madžarski pregled — 17.45 Otroška oddaja — 18.00 Glasbeni ciciban — 18.15 Obzornik — 18.30 Človek, serijski film — 19.00 Mozaik — 19.05 Enkrat v tednu — 19.20 Zabava vas Jerry Lewis — 20.00 Dnevnik — 20.35 Bratje Karamazovi — 21.25 Kulturne diagonale — 22.10 Zgodbe za vas — 22.35 Poročila.

Petek, 13. 2.: 9.35 Šolska oddaja — 14.45 Šolska oddaja — 16.30 Svetovno smučarsko prvenstvo — 17.45 David Cooperfield — 18.15 Obzornik — 18.30 Mladinski klub — 19.00 Mozaik — 19.05 Svet na zaslону — 20.00 Dnevnik — 20.35 Krava Krčma, francoski film — 22.05 Malo jaz, malo ti, quiz — 23.20 Poročila.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokol; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gosmetergasse 10, tel. 85-624. — Tiska: Založništvo in tiskarska družba z. o. j. Drava, Celovec - Borovlje.